

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XV. NÚMERO 350

1 DE NOVEMBRE DE 1996

PREU: 200 PTS

anys lleials a Mallorca

Són les professores de català de l'Institut Galatzó de Santa Ponça. Tenen una bona tasca per fer.

El Molí d'en Pou, devora el monument al rei En Jaume III, a Lluçmajor, un restaurant amb molt bon gust fet per en Bartomeu Oliver, de Ciutat, ha sofert un atemptat, amb el vist i plau de l'Ajuntament. Al costat, a un solar que acaba en punta amb, a un metre de la façana, hi han deixat aixecar un edifici que tapa part de l'estructura del molí.

Segueixen augmentant les mostres de suport a Josep Palou i L'ESTEL de Mallorca contra Luis M. Anson i ABC

El Comitè de defensa per la llibertat d'expressió continua rebent adhesions de tots els punts dels Països Catalans. Vegeu la pàgina 13 per a una relació més àmplia dels signants del manifest.

Josep Massot, historiador

Josep Benet, historiador

Climent Garau, Grup Blanquerna

Miquel Alenyar, economista

La indignació per l'atac de Luis M. Anson contra la llibertat d'expressió s'estén per tota Mallorca i ja es reflecteix també a les publicacions de la premsa forana.

Al núm. 121 de la revista **Fent Carrerany**, de Maria de la Salut, i dins la secció Bullit de notícies, podem llegir el següent text:

ABC es querella contra L'ESTEL de Mallorca

Luis María Anson, director del diari madrileny ABC, ha interposat una demanda a L'Estel de Mallorca per un article que va publicar el passat 15 de gener, l'autor del qual és en Josep Palou. Anson demana 15 milions de pessetes per "intromisión ilegítima en el honor".

Luis María Anson és el director de l'ABC des de fa 13 anys, és el responsable de totes les campanyes contra el català que sorgeixen de Madrid, va esser l'impulsor de la plataforma contrària a Cristòfol Soler.

Anson va dir de Cristòfol Soler, (ABC 18-XII-95): "Soler ofende la identidad de Baleares al plegarse al pancatalanismo de Pujol... está promoviendo una política integrista i totalitaria de inmersión

lingüística en favor del catalán y en detrimento del castellano y el mallorquín... la estupidez integral es una de las vías posibles para hacerse famoso... El presidente balear ha alcanzado el cenit de la indigencia cultural".

Aquesta demanda ha servit per saber el preu de l'honor d'en Luis María Anson: 15 milions. Des d'aquestes planes donam suport, una altra vegada, als companys de l'Estel i particularment a Josep Palou. Sort i endavant les atxes.

Què deia el famós article de Josep Palou

L'article mencionat es va publicar el passat 15 de gener. No el reproduïrem en totalitat, només trossos. Aquí el teniu:

"Nazi, genocida, xenòfob, fatxa, lleteret de barriada, pinxo, bunyol, capbuit, tocacampanes, trullós,... paparra, enculador de mandrils, arpellot, annerot, burotenc, tral-larel,... gadella de camell, ali-got, foraster, bàmbol figa, estimbori, merda de ca bord,... mosca vironera, moniato, perdonavides, torrat, borratxo, ase, farfant, bony, bujarró, carabas-senc, gorà,... mosca d'ase, carabassot, llifardós, aturat, colló integral, espanyol i director de l'ABC".

Tampoc no hi ha per tant, no ho trobau? (segueix a la pàgina 12)

Rep
L'ESTEL

cada quinze dies
a ca teva

SUBSCRIU-T'HI
!!

26 50 05

SUMARI	
2	Foc i Fum
4	L'esperit republicà
4	S'espanya Espanya
5	Cartes al director
6	L'antifranquisme
8	Gandhi, el separatista
11	Espanya, mal negoci
14	Fires de Lluçmajor
16	La màfia a Mallorca
20	Religió
24	Parlem clar i llampant
25	Cuina de na Tonina
26	Gloses

L'ESTEL
de Mallorca

Especial dedicat al terme de Calvià. Si vos ha agradat, telefonau al 265005 i el vos enviarem cada quinze dies.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

• Si els espanyols (castellanofo-rasters) o qualsevol altra nació, per patrioterisme xovinista o unes altres males raons, trien i voten gentota-sàdica i corrupta que els governi, aquesta mala rècua es farà forta i cada vegada la faran més grossa. Al final: terrorisme, Biescas, delinqüència, odi, ven-jances, mentides, desinformació, horror, covardia, sadisme, crims foscos... Així, Déu, tot fent-nos lliures, i deixant que el mal obri, dona a cada poble allò que es mereix. "Qui no vol pols, que no vagi a s'era".

• Un "Visca!" ben fort per Txet-xènia, nació que ens dona a tot el món una vella lliçó que els cíncics, covards i mediocres volen amagar o se'n volen riure: que la constància, coratge i fermesa per part d'un poble petitíssim i abandonat per tothom pot fer agenollar tot un imperi cruel i superar-mat. Que n'aprenuin els nostres Tios Toms i impotents Pujols, Rahoies, Coloms, Durans Lleides i altres que no anomenarem, dirigents del PSM i d'UM, i de tots els cans d'atura renegats encastellats dins el PSOE i el PP dels Països Catalans.

• Un altre "Visca!" ben fort al 55% dels ajuntaments catalans que no posen la bandera espanyola a la seva balconada l'Onze de Setembre, diada nacional de Catalunya. Efectivament, només a un 32% dels ajuntaments posaren la bandera durant a la darrera Diada, segons una enquesta realitzada per la comissió integrada per 57 ajuntaments, la majoria d'ells (29) governada per CiU i altres 14 per ERC, 9 independents, 3 del PSC i 1 que té batle del PP. La Campanya sota el lema *Un país, una bandera* fa una crida a tots els batles catalans perquè amb motiu de la Diada col·loquin només la bandera catalana a la balconada municipal.

• El Govern aragonès, irresponsable, servil i bufó de l'Espanya negra, sabia que el càmping de Biescas -on moriren 86 persones

el passat dia 7 d'agost- estava dins un barranc. I és clar que ho sabien, ja que un informe tècnic advertia del perill que per a les persones comportava al seva ubicació. Aquest informe emès pel cap de la secció de Comunitats Vegetals del Govern d'Aragó, diu que el lloc elegit per al càmping no és el més indicat pel fet de "ser un cono de deyección de un barranco de fuerte torrencialidad, por existir un riesgo para las instalaciones y para las personas que van a utilizarlas". Tanmateix el permís fou donat pel Govern aragonès, que avui és culpable de la mort de 86 persones.

• L'objecció de consciència ha tornat a disparar-se durant els darrer mesos a l'Estat espanyol. La ministra del ram (filla de franquistes) diu que vol aplicar-hi un pla de xóc. L'exèrcit espanyol no va ni cara a l'aire.

• Segons les nostres notícies Intermón deixarà d'oferir llocs de feina per a objectors de consciència a causa del "rebuig que expressen cada dia més joves a la Llei d'objecció de consciència" i perquè considera que "mantenir la prestació social substitutòria no ajuda a crear un servei voluntari i no discriminatori". Altres ONG podrien seguir el mateix camí, cosa que posaria en perill el pla de la Justícia per acabar amb els objectors sense lloc de feina.

• L'eurodiputat i exministre s'Assumptes Exteriors socialista Fernando Morán va qualificar de "racista" la política d'immigració practicada fins ara pel govern de José María Aznar a propòsit de l'expulsió de 103 immigrants dopats amb Haloperidol i del 16 que estigueren confinats quasi un mes a l'aeroport de Barajas. Per a Morán, "el que hi ha en el fons d'aquestes reaccions és una càrrega racista molt clara".

• El secretari general d'Izquierda Republicana -formació política integrada dins Izquierda Unida- Isabelo Herreros, va manifestar la

Hem fullejat la revista Calvià, que edita l'Ajuntament en paper couché amb un tiratge de 12.500 exemplars que es distribueixen per les cases de manera gratuïta, i hi hem trobat coses ben interessants, com que el municipi s'acosta als 30.000 habitants, de manera que és el segon de Mallorca; hi hem trobat un extens reportatge fotogràfic de les passades festes en les quals es commemorava l'arribada del rei En Jaume l'any 1229; i notícies de les actuacions de l'Ajuntament de Calvià als diferents nuclis de població del terme. La revista té trenta planes en castellà, tres en alemany i cinc en anglès. En català només hi hem pogut trobar alguns anuncis de l'Ajuntament. Ja ho sabeu, germanets, al segon municipi de Mallorca, els mallorquins anam pels racons. A l'Ajuntament de Calvià, comandat per una batlesa forastera, als mallorquins ens tenen tan en compte com als tunisians o els quètxues. Aquest és el trist panorama del nostre poble al municipi calvianer.

setmana passada, durant la commemoració de la proclamació de la Segona República, que la monarquia "cada dia té menys justificació i no té legitimitat en absolut". N'Herreros considerarà que és una "trampa" insostenible argumentar que la monarquia afavoreix l'estabilitat, perquè des de Ferran VII, cap rei espanyol no ha acabat el seu mandat "amb normalitat".

• Aquell que no vol escoltar es torna sord, és per això que el rei Joan Carlos duu, des de fa uns dies, un audífon per solucionar uns petits problemes de la seva oïda. L'audífon que li han col·locat és el més petit del mercat i està dotat d'un xip de vuit bandes que permet una selecció nítida del so i un ajustament automàtic del volum i del to.

• A Bèlgica han detingut 3 policies, 8 policies judicials i 9 persones més, membres d'una xarxa de pedofília que ha assassinat unes pobres nines -amb la complicitat de policies i funcionaris judicials-, usades per fer vídeos amb abusos sexuals. Un cas sorprenentment semblant al d'Alcàsser, però amb una important diferència: ací, els criminals fugen estranyament o dissimulen. Allà

fins i tot el rei en parla. Perquè no s'investiga entre els guàrdies civils joves de Lliria?

• L'Associació Nacional de la Guàrdia Civil (ANGC), antic Sindicat Unificat de la Guàrdia Civil, que fou declarat il·legal i perseguit al seu dia pel ministre de l'Interior, ha denunciat que funcionaris del cos estan destinats a cambrers en restaurants almanco a tres casernes: Gernica, Almeria i a la 411 Comandància de Barcelona. Cap dels guàrdies civils està obligat a desenvolupar altres tasques que no sien les que corresponen a les seves obligacions com a membres de les forces de seguretat.

• Familiars de tres reclusos transvestits de la presó de Jaen, que la setmana passada denunciaren que la direcció del centre els havia retirat la seva roba de dona i que els impedia posar-se-la, afirmaren la setmana passada que aquests interns "han estat víctimes d'una pallissa per part dels funcionaris". Fonts de la presó assenyalaren que el director del centre "no vol fer cap comentari sobre aquestes denúncies". La direcció s'havia emparat en la llei penitenciària per a retirar-los la roba femenina.

• La subdirecció provincial d'Educació de Madrid ha fet fora un professor de Getafe que obligava els seus alumnes a cantar el *Cara al sol*, els parlava de **Lola Flores** i els advertia que estava de mal humor perquè no havia pegat un clau a la seva dona.

• Ha estat presentada una denúncia per part d'un veí de Granada contra tots els psiquiatres dels hospitals Clínic i Ruiz de Alda, als qui acusa d'haver-li deixat el penis adormit amb els tractaments que ve rebent des de fa mes de vint anys.

• La policia de la Ciutat de Mallorca va abandonar el dispositiu de rescat i recerca d'un jove desaparegut a la mar, davant un hotel de platja, l'absència del qual havia estat denunciada per la seva núvia, quan es va comprovar que estava dins una altra cambra enllitat amb una altra senyora.

Vuit alumnes del col·legi Santo Tomás de Villanueva, de Salamanca, han confirmat la denúncia sobre abusos sexuals a menors realitzats per un religiós de la *Orden de los Agustinos Recoletos*. El pare José Luis, aquest és el seu nom, va reconèixer haver-se colgat amb algun alumne, "pero sin malicia".

La Guàrdia Civil ha detingut a Bornos quatre joves, després d'una baralla amb els agents per-

Editorial de l'Avui: Les paraules, els gestos i les adhesions de Vidal-Quadras han integrat cada vegada més un corpus totalitari. No reaccionari. Totalitari i clarament ultradretà. I això no són insults. Són constatacions elementals.

ΩΩΩ

Joan Escuer, president d'Amical Mauthausen: El feixisme no ha mort mai a Europa.

ΩΩΩ

Jordi Pujol: Catalunya necessita les garanties que dona un Estat propi.

ΩΩΩ

Editorial d'El Mirall: Es veu que les Balears continuen sense llevar gaire la son a les altes instàncies estatals per molt que siguin del mateix partit els governs de Madrid i Palma.

ΩΩΩ

Quim Monzó, escriptor: La normalització és una farsa, és la hipocresia d'aquestes que es diuen nacionalistes i no són res més que regionalisme barat.

ΩΩΩ

Joaquim Molins, portaveu de CiU a Madrid: Hem de parlar menys de com ens articulem amb Espanya i molt més de com completar la nostra sobirania.

ΩΩΩ

Editorial d'El Temps: L'anomenada via lenta que pactaren entre el PSOE, la UCD i el PCE, va impossibilitar la votació popular i l'actual estatut no va ser aprovat pels valencians sinó per les Corts de Madrid. Els vots dels diputats andalusos, per exemple, tingueren més pes que l'opinió del poble valencià.

ΩΩΩ

Josep Oliver, president de CAEB: Les Balears són les úniques illes europees que no tenen tractament fiscal diferencià.

ΩΩΩ

Alexander Lébed, secretari del Consell de Seguretat de Rússia: La Terra necessita intel·ligència, no guerres.

NOTA: Com a conseqüència del rebombori causat per les columnes Han dit..., De bona font, Sabíeu què...?, Forasterades, Pugen i Davallen, i davant possibles demandes judicials, d'ara endavant es responsabilitzen d'aquestes seccions Josep Palou i Jaume Sastre.

què els detinguts els provocaren fumant porros a una caseta de fira. ... i celebren el cinquè centenari de l'espanyolitat de Melilla, quan els espanyols haurien de celebrar cada dia l'africanitat de l'Espanya castellana.

- El grup ecologista espanyol ADENA s'anuncia a l'ABC amb el Banc Central Hispano (tots dos anticatalanistes furiosos); en Marichalar en duu samarretes i coprodueix amb TVE "La vida salvaje", presentada pel príncep Felipe. És, doncs, ADENA, el pseudoeologisme anticatalà i espanyolista. Boicot a ADENA!

- Des de FrancePress, ens arriba la notícia que un moviment nacionalista clandestí cors va desafiar, el passat 10 d'octubre, l'Estat francès, després que el primer ministre Alain Juppé fes una crida solemne al Parlament per acabar amb el terrorisme a l'illa de Còrcega. La resposta fou una violenta declaració del Fronte Ribellu, el darrer moviment nacionalista clandestí cors que ha aparegut a finals del 1995, amenaçant de mort i fent una crida al conjunt de nacionalistes corsos per unir-se contra l'Estat francès. "No dubtarem un segon a matar a sang freda tots els delators, polítics francesos, corsos col·laboracionistes, francesos etc...", va anunciar el moviment en un comunicat intitulat "La necessària revolució". Facció poc coneguda, el Fronte Ribellu és considerat un parent del principal moviment nacionalista, el Front d'Alliberació Nacional de Còrcega (FLNC-canal històric), que va reivindicar l'atemptat fet a primers d'octubre contra la façana de l'Ajuntament de Bordeus, del qual és batle el primer ministre Alain Juppé. Els darrers deu mesos, els militants del Fronte Ribellu han reivindicant una desena d'atemptats quasi tots al nord de Còrcega.

- Una altra notícia d'Efe ens fa saber que l'Assemblea d'Extremadura va aprovar la setmana passada, amb l'abstenció del PP, sol·licitar al Govern espanyol que convoqui un referèndum a Extremadura a fi que els ciutadans es pronunciïn sobre el sistema de finançament autonòmic. La pregunta a la qual se sotmetia la consulta popular el dia 6 d'abril seria "¿Está usted de acuerdo con el sistema de financiación autonómica pactado para Extremadura por el Gobierno de la nación y Convergencia i Unió?" El Govern extremeny exigeix també del Govern espanyol que en els pressuposts generals es consignin 10.000 milions de pessetes per a Extremadura en concepte de

Una tasca d'O Portihno invadida pels fems de l'abocador.

"deute històric", i una dotació mínima de 150.000 milions per al Fons de compensació interterritorial. Ja ho veis, mallorquins, si no hi posam remei, aquests vampirs forasters ens xuclaran tota la sang. La independència és l'única sortida. Els corsos ho tenen clar, i els bascos, i els de la Padània, i els de moltes altres nacions que estan cansats de fer feina per als altres.

- Fa quinze anys, a Son Ferrer, només hi havia dos blocs de pisos. Avui és un poble de 5.000 habitants. Tenen tota classe de serveis: sis tallers de cotxes, dotzenes de bars i restaurants, dotzenes de botigues... Església, parvulari i escola, ambulatori, local per a la tercera edat, biblioteca, apotecaria... tot allò que ha de tenir un poble amb carrers amples i moltes plantes baixes, jardins, places... Anau-hi. Veureu que allà s'hi viu molt bé. Esta a dues passes de Magalluf i a quatre de Santa Ponça. Per anar a Ciutat no s'empren mes de 15 minuts.

- En José María Ruiz Mateos torna a estar dins la presó. El jutge Carlos Valles va ordenar el seu ingrés a Carabanchel el passat dia 16 de setembre per incomplir l'ordre de presentar-se cada quinze dies al jutjat de guàrdia de Majadaonda arrel d'una de les seves darreres malifetes.

- El bisbe de Solsona, Antoni Deig, ha sol·licitat a la Santa Seu que el Papa utilitzi el català en les seves intervencions per a la benedicció *urbi et orbi*, que fa en diferents idiomes. El bisbe Deig va plantejar la seva petició a través de la correspondència que manté habitualment amb el Papa. De moment, el Vaticà no ha tingut en compte aquesta petició.

- Sabíeu que en José María Carrascal és casat amb n'Aline Griffith, comtessa de Romanones, de rànica estirp anticatalana i descendent del pornògraf anticatalà comte de Romanones?

- "L'ONU investigará una presumpta discriminació de l'idioma castellà en la regió espanyola de Catalunya arrel d'una denuncia presentada per *Acción Cultural Miguel de Cervantes* amb seu a Barcelona. Segons la denúncia, la discriminació es produeix especialment en l'àmbit de l'educació i en particular en la llengua amb que aquesta s'imparteix. La queixa es basa en el trencament de l'article 28 de la Declaració universal dels drets humans, que estableix que els pares tenen dret a escollir el tipus d'educació." Aquesta associació de colons racistes que manipulen el nom de l'insigne Cervantes, amb bordes finalitats anticatalanes, ha duit

llur infame querella fins a l'ONU (segurament ajudats pels mafiós Estat espanyol del qual són esbirros). A veure quan CiU, UM, ERC, PSM, etc, fan el mateix i duen la causa de la llibertat catalana a Brussel·les, Estrasburg i Nova York.

- L'origen del nom de Madrid -KKMADRID- és àrab i vol dir "claveguera", "albelló". La providència, realment, dóna a cadascú allò que li escau i el nom del servei que fa: Madrid, clavegueram de l'imperi, albelló de l'Estat merdós on caguen els tirans espanyols de tot pelatge, sovint sang. I ara un acudit berber que hi ve molt a tomb: Molts de nins berbers van a escola, on els mestres sols els xerren àrab, que no entenen ni un borrall. A la classe de geografia el mestre demana capitals d'Estat: -Al-Magribia? -Al Rabat! -Al-Masra? -Al-Cairo! -Al-Sbanija?... (pregunta a un ninet la capital d'Espanya i ell li respon en berber:) -Matrits? (Què vols?) -Molt bé, diu el mestre (qui no entén berber).

- Els kurds (probablement descendents dels antics medes) estan essent assassinats d'ençà del 1920 per part de Turquia, Iraq i Iran, estats que ocupen i neguen el Kurdistan (amb quasi 40 milions d'habitants i ple de petroli). Però, entre els partits kurds hi ha guerra civil, entre marxistes, islamistes, dretans, proSaddam, proiranins... Resultat: Saddam ha envaït el Kurdistan lliure teòricament recolzat pels Estats Units. A ca nostra, els nacionalistes fan com aquests lamentables kurds: els uns volen aliar-se amb el PSOE, els altres amb el PP, els uns són marxistes, els altres autonomistes... és una pena que sien tan ases!

- El demagog Rodríguez Ibarra va a la baixa. Ni els espanyols del PP ni els d'IU ni en Felipe González l'estimen. En Vidal-Quadras també va a la baixa i ara no el veurem quasi gens per la

TV3. Alabat sia Déu.

- Els secretaris generals del PSOE balear, català i valencià, Francesc Triay, Raimon Obiols i Joan Lerma, es reuniren no fa molt a la Ciutat de Mallorca per intensificar les seves relacions. Tots tres assenyalaren que un dels punts en comú és la possibilitat de guanyar les pròximes eleccions autonòmiques de 1999; en concret, el secretari general del PSC-PSOE va afirmar que el PP ofereix a les Balears la imatge més deplorable d'Espanya; és una força política que no és capaç de reaccionar davant d'una autolesió permanent. És com un soldat que es pega trets a les seves cames. Per això els tres secretaris generals consideraren probable que a les pròximes eleccions el bloc polític de centre-esquerra tinguí majoria a les eleccions. El president del PP balear, Joan Verger, va reconèixer no fa molt que el PP ho té ben negre i va afirmar que avui no tindria majoria a unes eleccions.

- Llegint el *BOCAIB* ens assabentam de l'adjudicació de les obres de sanejament del poble de les Palmeres, al terme de Llucmajor, a l'empresa Pavimentos y Hormigones Carreras, amb seu al Pil·larí, pel preu de 35.259.211 pessetes. També hem constatat que, de dotze ajuntaments que posen els seus anuncis al *BOCAIB*, el de Llucmajor és l'únic que ho fa en foraster. Tots els altres ho fan en català. Els qui també insereixen els seus anuncis en foraster són els jutges -tots els jutges-, però ja se sap: la justícia a Mallorca és forastera.

- Sabeu que a Gibraltar hi ha una badia anomenada Catalan Bay en record dels catalans que participaren en la lluita contra el Borbó. Els catalans vàrem ajudar en la conquesta de Gibraltar (d'on fou expulsada la població andalusa). Més tard passà a Anglaterra pel Tractat d'Utrecht. Ω

DESTIL·LERIES MOREY

AM

FÀBRICA DE LICORS

c/ 16 de juliol, 54
Polígon Son Castelló
Tel. (971) 75 67 07 - 75 69 79
Fax (971) 75 00 33
07009 PALMA DE MALLORCA

Aquesta és
l'autèntica
ESTRELLA
de Manacor

RENAULT

MOTORMAVI, S.L.

EXPOSICIÓ I VENDA:

Avda. Rei Jaume I, 107 • Tel./Fax 69 42 60
TALLER: Gran Via Rei Sanç, 7 • Tel. 69 16 27
Santa Ponça (CALVIÀ)

Josep C. Vergés, periodista: **Catalunya, el País Valencià i les Illes paguen molt més a l'Estat central del que reben a canvi. L'excusa de la solidaritat ha servit per construir autopistes gratuïtes a Madrid, regalar trens d'alta velocitat a Sevilla i fomentar el caciquisme d'esquerres.**

ΩΩΩ

Mireia Gimeno (Club Arnau de Vilanova): **Si Catalunya és una nació, i si els catalans tenim una identitat nacional específica, on és la nostra selecció? Necessitem el Comitè Olímpic de Catalunya.**

ΩΩΩ

Leonid Kuchma, president d'Ucraïna, república independent des de 1991: **Podem viure amb Rússia econòmicament i política. És un país gran i volem viure en pau amb ell. Sentim que tenim el suport de la Unió Europea.**

ΩΩΩ

Salvador Cardús: **El sostre polític d'ERC no era en l'electorat, sinó en la credibilitat del partit per atreure'l.**

ΩΩΩ

Juan I. Barrero, president del senat espanyol: **Rodríguez Ibarra voreja l'independentisme amb la seva proposta de referèndum sobre el finançament.**

ΩΩΩ

Alfons Quintà, periodista: **Mai l'Estat espanyol ha estat concebut per protegir-nos, ans ben al contrari. Per a la majoria d'espanyols ser i sentir-se català, basc o de qualsevol identitat interna, és una nosa, o una tara, o el fruit d'una escassa capacitat intel·lectual. Som vistos com a exemplars menys evolucionats del gènere humà.**

ΩΩΩ

Tete Montoliu, pianista de jazz: **Quan toco, penso en el Barça.**

ΩΩΩ

Lluís Flaquer, sociòleg: **Crec en l'aplicació de mesures rigoroses, dures, per salvar la llengua.**

L'esperit republicà

EN JOAN QUETGLES, professor de Filosofia

Les esquerdes de l'Univers hispà (i III)

L'aparició de les noves tecnologies de la comunicació posa al descobert l'estat de misèria intel·lectual de l'Univers hispà. Representa el tall històric del domini ideològic de l'oligarquia castellano-andalusa. És la fi de la ciutadella hispana. L'enunciat general d'aquest article podria ésser aquest: el quasi monopoli del control del mitjans de mass media per part de l'oligarquia feia possible la marginació del pensament crític contra la ideologia oficial. Tot un immens exèrcit de funcionaris escalafonats transmet una mena de confús i indeterminat *esperit nacional espanyol*. Escoles i Universitats, premsa, ràdio i televisió, llibres i revistes són instrument d'aquesta transmissió. Aquest confusori esperit podria ésser sintetitzat per la frase de José Antonio Primo de Rivera que fa "ser espanyol es una de la pocas cosas serias que se puede ser en el mundo". Aquesta ideologia no és exclusiva de l'extrema dreta, ans al contrari, és cultivada pels diversos segments de l'oligarquia hispana. L'efecte aconseguit és que les àmplies masses hispanes han fet seu el xovinisme de la classe dominant. Es aquell tradicional "Castilla desprecia cuanto ignora" i, també, "Castilla ufana envuelta en sus harapos". Esperit aquest que també és reflectit al nostre Himne amb "Endarrera aquesta gent, tan ufana i tant superba!".

En un seguit de consideracions, passarem a veure per què l'oligarquia perd les regnes, per què no pot mantenir les seves defenses, i les conseqüències que se'n deriven per a la nació catalana.

1a. Amb Internet el monopoli ideològic de l'oligarquia queda fet bocins. Els seus intents de crear les pròpies "infovies" i "infopistas" respon a l'estratègia clàssica de l'oligarquia: crear uns canals hispans —que eren domini seu— amb llengua i esperit hispà per a ús de les masses espanyoles. Fins ara havia aconseguit mantenir el monopoli. I si els catalans i bascos intentaven oposar-s'hi, no dubtava en crear lleis bàrbares com, per exemple, la de prohibir l'ús públic del català dins tot el territori nacional català. Fins ara, les classes populars de les diverses nacions de l'Estat estaven obligades a consumir els productes ideològics de l'oligarquia (tots els

modestos mitjans catalans actuals no són lliures ni plenament catalans; són sota la tutela i la cons-tricció de l'oligarquia hispana).

Amb Internet l'usuari pot accedir a totes les xarxes del món a un preu de 137 pessetes l'hora. Certament, aquesta Univers mundial va en llengua anglesa. Però les "infovies" en espanyol que intenta construir l'oligarquia són com un tren de jugueta barat, de llaua, amb relació a un TGV real. A les "infovias" no hi ha res que descobrir. Hi ha una informació semblant a la que pot oferir la "Enciclopedia Espasa" o el butlletí del "Ministerio de Cultura". **Forçosament, la navegació del usuaris d'Internet mena fora de les muralles de la Ciutadella hispana.**

2a. Nus davant tot el Món. Amb Internet, l'oligarquia hispana no pot fer res per amagar o disfressar el seu estat de misèria intel·lectual. Com més crida i més s'estira, més patètica resulta. Per posar un exemple paradigmàtic de la nuesa espanyola: Fa uns mesos varen entrar a l'explorador d'Internet a la recerca d'informació sobre la melatonina, substància de la qual en parlava la premsa. De cop, se'ns feia evident la magnitud d'informació que el tema havia despertat a tot el món. Centenars i centenars d'informacions sobre llibres, revistes, centres d'investigació, productes farmacèutics, experiments, Universitats i laboratoris, etc., etc. Tota la informació que ens arribava era en anglès i procedia dels punts més distants del món. **No és solament que queda evident que la llengua espanyola no duu a cap "pista" d'informació; allò que deixa fora de combat a l'oligarquia és que la contribució espanyola al món internacional de la ciència, de la tecnologia i de la indústria és intangible.** No es veu per enlloc. Queda al descobert el seu estat de misèria real i no poden fer res per amagar-ho. Sobre les investigacions i experiments sobre la melatonina, hi havia contribucions de Suïssa, d'Itàlia, del Canadà, d'Israel (Per suposat, en primer lloc, els Estats Units).

1a. És ple d'usuaris d'Internet espanyols que s'estan adonant de la magnitud de la tragèdia. Seguint la inèrcia hispanista que els és pròpia, cerquen ansiosament les "infopistas", en espanyol, i es troben irremeiablement

portats al no res, a les "pistas" dels Ministeris de la propaganda oficial. Constaten que, fora de la Ciutadella, la presència espanyola és pràcticament nul·la. Pensa-reu que la sub-ciutadella catalana és igualment insignificant, i encertareu. **No es tracta de fer una cursa de competició amb els espanyols. Allò que importa és que els usuaris catalans se'n adonen de la Gran Estafa de la propaganda espanyola i de l'estat de misèria de la nació espanyola.** Els cibernetes catalans no només se veuen impe(lits a abandonar la llengua espanyola i seguir l'expressió anglesa, si no que s'acosten a un món més objectiu els valors del qual són convergents amb els interessos de Catalunya, amb els interessos materials i espirituals.

4a. És intrínsec de la naturalesa del Ciberespai la negació de l'Estat, dels monopolis, del control ideològic, del dirigisme,

dels sistemes escalafonals, del control dels funcionaris. Internet, a la pràctica, no reconeix els poders de l'Estat. No reconeix ni lleis ni fronteres. És una amenaça real per als Estats opressors com l'espanyol. I, en canvi, dona absoluta llibertat a les nacions. **Allà on l'Estat espanyol més vigila per tal d'avortar tot intent de reunificació de Catalunya, per la via Internet (i per altres sistemes de comunicació) els nacionals catalans tenen a l'abast la construcció d'un a xarxa de comunicació interactiva de Catalunya plena.** I l'oligarquia no ho pot impedir ni frenar.

5a. Els grups oligàrquics catalans que desconfien de la llibertat de les classes no posseïdores també senten l'amenaça. Tots aquells cercles de poder que confien el seu domini en la força material per impedir la lliure concurrència de les idees poden sentir-se amb raó inquiets. No només el Poder de l'oligarquia hispana quedarà afectada per Internet. Elsensors catalans, i els manipuladors i els tafurs veuran - esperem-ho - de quina manera imprevista queden al descobert les seves males arts. Ω

S'ESPANYA ESPANYA!!

L'assassí és el capellà!

MESTRE TOMEU

Vull adreçar-me a les persones de bona voluntat que segueixen, dia a dia, estòicament, pacientment, masoquistament i incomprensiblement la sèrie de TV3 *Nissaga de poder*. Els ho he de dir. No puc aguantar el secret més temps. No vull que ningú pateixi tot un curs escolar per aclarir el desenllaç de la història. L'assassí, tant d'en Fèlix com del doctor Foraster, és el capellà!

No penseu que us vull fer la guitza. No cregueu, tampoc, que estic en contra de les sèries en català que, ara a la televisió, imiten aquells serials radiofònics típics de criades i de soldats. Simplement vull alliberar-vos de l'endemera que suposa, cada dia feiner, esperar l'anunci del Cola-Cao, deu minutets de sèrie, altres deu de publicitat, cinc més de sèrie i, per acabar, altres cinc de crèdits i música per desembocar, amb na Maria de la Pau Huguet, a un tema intrascendent que us mantingui enganxats! Us ho repetiré: l'assassí és el capellà. No hi ha cap altra cosa d'interès. Ni l'Enric Majó, en un paper "normal" (de gat i banyut), té prou encant per justificar que algú deixi de fer la migdiada, les feines domèstiques necessàries, les biològiques imprescindibles, o, en darrer extrem, visionar el programa de Miqui-Moto del dia abans, prèviament enregistrat en vídeo, atesa la coincidència de l'hora d'emissió amb les hores normals de bidet familiar.

Si els guionistes de *Nissaga de poder*, en veure's desemascarats amb el meu article, s'atreveixen a baratar el final, els denunciaré amb el guió original a la mà. M'ha costat molt subornar l'operador de TV3. Tot per fer un servei cívica a la col·lectivitat catalana. Que ningú no perdi més el temps amb els Monsolís! El millor que podria fer aquesta família és posar laxant al cava i exportar-lo a Espanya. En canvi, fomenten històries de crims, de traïcions entre germans, d'enveges... de "qualitats" forasteres, en definitiva. Els catalans no som així! I pel que fa al tema de les banyes, qui en presumeix i les exhibeix és Espanya amb els bous d'Osborne! Ω

Euskadi Amenaces a personal docent

Un pamflet de dues pàgines titulat *Herri Ekintza* (Acció Popular) ha estat distribuït pels centres d'ensenyament mitjà del País Basc amb greus amenaces per als professors "espanyolassos" i amb instruccions per provocar aldarulls al carrer. En el text s'adverteix "que els qui juguen a *txakurras* (ca en basc, paraula que els grups radicals utilitzen com insult i sinònim de policia) de l'ensenyament han de saber que coneixem les seves dades, els seus cotxes, els seus domicilis, la seva vida. Res no ha de témer que es dedica al seu treball lleialment, però aquells que juguen a *txakurras* de les aules, saben que el nostre alè bufa als seus clatells."

El text, il·lustrat a la seva primera plana amb una imatge de dos joves portant còctels molotov afirma que la lluita al carrer "exigeix organització" i recorda que, "qualque vegada hi ha imbècils com en Castañares, a Elgoibar, que fan d'herois" (en referència a un veí d'aquesta localitat guipuzcoana que s'enfrontà un grup de nacionalistes i fou ferit amb còctels molotov). El pamflet segueix dient que "davant la possibilitat d'anormals d'aquesta espècie, és convenient actuar amb gent especialitzada, armada amb barres de ferro, porres i sobretot ganivets". **Redacció** Ω

CARTES AL DIRECTOR

Catalunya no existeix

Entestats com estan la majoria de mitjans de periodistes responsables dels informatius en els mitjans de comunicació a donar-nos dia a dia, fins a la sacietat i reiteradament, notícies internacionals (espanyoles incloses) en un percentatge al·lucinant envers el que crec ha de ser el seu i el nostre interès per fer existir el nostre poble traduït en el fet d'explicar, per a conèixer i millorar si cal el que passa a tots nivells en els Països Catalans, arribo a la conclusió que, des d'un punt de vista de l'informació diària, Catalunya pràcticament no existeix ja que la major part dels fets que ocorren en els Països Catalans són omesos, i molts dels actuals directors d'informatius responsables de triar la informació diària que serà emesa per les nostres emissores audiovisuals i premsa escrita, potencien molt més tot el que és estranger (espanya inclosa), que no pas el que és autòcton i propi dels Països Catalans, infravalorant i contribuint descaradament en tots els àmbits al retard i exercici del nostre Dret Nacional com a ciutadans dels Països Catalans, en la manera de com volem ser, tenir i exercir el nostre propi Estat, la nostra pròpia nació.

Fins quan hem de suportar aquesta actitud? **Oriol Espona i Andreu, Terrassa** Ω

Espanya caga "melenes"

El rabiüt batle anticatalà de la Corunya, Francisco Vázquez (Psoe), està en les seves hores baixes, a causa dels superfemers que han soterrat cases i ravals i perillen d'esmunyir-se dins l'Atlàntic i provocar una nova catàstrofe ecològica. De nou un típic "chulo de verbena" anticatalà demostra el que solen ésser: autèntics subcretins, hereus de l'espanyolisme de "pícaros, soplones, caciques y inquisidores", d'un Impemerda: "espada de infieles, martillo de herejes y forja de Imperios", deien. El "parte médico habitual" pot observar com Espanya caga "melenes". És una pena que la tinguin en coma torturant els seus súbdits, sols per no deixar-la morir en pau. Car sols la crueltat del parasitisme granespanyol manté en vida artificial el gangrenós Estat espanyol.

Caigué el fanàtic Vidal-Quadras, Vázquez i Rodríguez Ibarra van a la baixa, però encara en queden tants i tants de sàdics botiflers i racistes espanyols! **Jaume Tallaferro** Ω

Carta oberta a en Miquel Segura i Aguiló de sa Pobla

Senyor director, per favor publicau-me aquesta carta, gràcies

Hola Miquelet!, com te va la vida? Supòs que no te va gaire bé. Amb un poc de retard he llegit la sentència de la demanda interposada contra la teva persona per haver injuriat des del diari *Ultima Hora* el senyor Bartomeu-Marc Obrador i Adrover a abonar-li mig milió de pessetes i les costes processals. Aquesta vegada no t'ha anat gaire bé, Miquelet!

Crec que hauràs perdut es remuc i ses ganes d'insultar, ridiculitzar, fer befa i burla com feies de mí. Te'n recordes? T'he de dir que encara és poc el que t'ha passat i que més te'n mereixes. Així aprendràs sa lliçó, a xerrar i escriure com toca i com fan les persones educades. I ara per acabar / el que et vull recomanar: / que et procuris esmenar / i seràs digne d'alabar. **Guillem Crespí Pons, sa Pobla** Ω

El que cal saber sobre Gibraltar

El rei Juan Carlos I ha intervingut recentment davant l'Assemblea General de l'ONU per tal de lamentar la situació colonial de Gibraltar, que té l'origen en el tractat d'Utrecht (1713) amb motiu de la guerra de Successió.

Si el Govern espanyol considera anacrònic aquest tractat i aspira a la seva derogació, cal recordar que en el seu article X es determina el lliurament a perpetuïtat de Gibraltar als anglesos, a canvi que aquests retirin l'ajut militar i econòmic als catalans.

Per l'article XIII del mateix tractat s'autoritza Felip V, el primer Borbó, a desposseir els habitants de Catalunya, València i les Balears de les seves constitucions, lleis i privilegis, assimilant-los als castellans i incorporant-los així a la corona d'Espanya, i es promou, l'any 1716, el Decret de Nova Planta, de trista memòria.

Si l'Estat espanyol recupera Gibraltar, per derogació del Tractat d'Utrecht, per lògica norma jurídica internacional caldrà també restituir les llibertats nacionals dels catalans, derogades per Felip V arran d'aquell Tractat. **Consell Polític d'Estat Català** Ω

... segons **Trias de Bes** (PP), **Vidal-Quadras** va introduir militants de l'ultradreta al PP de Catalunya?

ΩΩΩ

... Càrites afirma que hi ha **38.000 famílies pobres** a les Balears?

ΩΩΩ

... si Mallorca fos independent entraria a **Maastricht** per la porta gran sense haver-nos d'estrenyer el cinturó?

ΩΩΩ

... Madrid roba cada any el **6,6% del PIB** a les Balears?

ΩΩΩ

... l'**Instituto de Comercio Exterior** fa campanyes de promoció a l'estranger del cuixot serrano, el xoriço i el vi de Jerez i de la Rioja? Aquestes campanyes estan pagades amb els nostres doblers, però de la sobrassada i del vi de la terra els d'aquest maleït **Instituto** no en volen saber res.

ΩΩΩ

... la revista *Época*, dirigida per **Jaime Campmany**, publica les cartes antisemites d'un nazi anomenat **José Molina Rodríguez**?

ΩΩΩ

... la meitat dels grups de **teatre i música** catalans fan actuacions a l'estranger?

ΩΩΩ

... als Jocs Olímpics d'**Atlanta** hi havia 12 comitès de països que no tenen estat propi, ni són membres de l'ONU?

ΩΩΩ

... **Jordi Pujol** ha anunciat que el 2001 reclamarà un concert econòmic com el dels bascos?

Immigrant! Els teus fills són tan mallorquins com els fills dels mallorquins. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barri.

És un suggeriment de **L'ESTEL de Mallorca**

OPTICA SANTA PONSÀ

Maria Isabel Rayó Company

DIPLOMADA EN ÒPTICA I OPTOMETRIA
COL·LEGIADA 8.921

Avinguda Puig Major, bloc 11, núm. 8
Tel./Fax 69 23 35
07180 Santa Ponça (Balears)

GOWER KITCHENS

THE BEST IN FITTED KITCHENS

Free Quotations

Ring Pepe or John or call at:
OUR SHOWROOM IN SANTA
PONÇA (Opp. Gigante)
Open weekdays 10 am at 1 pm
3.30 at 7 pm.

Saturday 10 am at 1 pm

Tel. 69 34 50 • Fax 69 34 00 • Mobile 908 539 230

Garden
Son Ferrer

Centre de Jardineria

Tel. **23 03 96**
c/ Àguila, 5 (travessera carretera del Toro)
Son Ferrer (Calvià - Mallorca)

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

Anys 70: escriptors mallorquins per l'autodeterminació

La constitució de l'Assemblea d'Intel·lectuals Catalans a les Illes

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Les dificultats del compromís militant

En el capítol "Una certa misèria cultural", primera edició del meu llibre *L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970)* (pàgs. 70-74), havia deixat constància de la minsa aportació dels nostres escriptors —llevat honorables excepcions— a la lluita antifeixista activa. I quan parlem de "lluita antifeixista activa" ens referim, és evident, a la militància organitzada dins partits polítics que impulsassin el combat quotidià enmig del carrer.

D'antifranquistes de boqueta, de cafè, n'hi havia alguns, aleshores. Altres es pensaven que els era suficient, per "complir", amb escriure en la nostra llengua. Mai de la vida no s'havien plantejat ni la lluita contra el feixisme, ni molt manco —això ja era somniar truites— el combat contra la injusta societat d'exploats i explotadors. Una lluita revolucionària, contra el règim o contra el sistema, hagués comportat aportacions econòmiques a la causa, reunions clandestines, redacció i edició de fulls subversius i revistes d'oposició, viatges a la península o a l'estranger per a portar material (llibres i publicacions, sobretot), etc., etc. Igualment era consubstancial a la militància en una organització d'esquerres haver de tenir amagat a casa teva algun militant de Mallorca o fora Mallorca que fos perseguit per la Brigada Social, amb el perill personal que això comportava.

Dins aquest camp de lluita activa antifeixista —com hem parlat sovint amb els amics Antoni Serra, Jaume Adrover, Miquel Ferrà Martorell i altres— sobraven els dits de les mans per a comptar els nostres escriptors compromesos de debò.

Pel que fa a la incorporació a la lluita pel socialisme o pel comunisme (la lluita contra la societat de classes capitalista) els dits d'una sola mà sobraven. Per altra banda tot això no era exclusiu del camp dels escriptors. Dins d'altres camps professionals passava una cosa semblant. Si haguéssim de parlar d'arquitectes, metges, apotecaris, enginyers, economistes, etc., ens trobaríem amb la mateixa proporció de gent compromesa en el combat contra el sistema capitalista.

Error i imprecisions de David Ginard

Amb el carrillisme (és a dir, per la reconciliació amb els franquistes i

contra la lluita per l'autodeterminació i la República) hi havia —com ja havia explicat— el periodista Antoni M. Thomàs. Recentment, l'estudiós David Ginard en el capítol "Josep M. Llompart i l'oposició clandestina antifranquista" (pàgs. 269-287 del seu llibre *L'esquerra mallorquina i el franquisme*), comet una sèrie d'errors i imprecisions que voldria comentar.

En l'esmentat capítol mitifica d'una forma exagerada el paper d'alguns intel·lectuals propers a la nefasta política de claudicacions carrillista (P"CE). I en la pàg. 271

ment (a disposició de tothom que el vulgui consultar) porta unes determinades signatures —no hi són, per cert, alguns dels personatges que anomena David Ginard en el seu estudi tan parcial, tan proper a les conegudes tesis que "tot, a Mallorca i a l'Estat, ho va fer el P"CE". I no hi són perquè per a David Ginard només hi havia "un partit" que lluitàs en la clandestinitat. I aquest, no hi manca més!, era el de Santiago Carrillo.

Sorpren igualment, en el capítol abans esmentat del nostre estudiós, el paper tan exagerat que concedeix a

n'Ignasi Ribas, n'Antoni M. Thomàs i en Miquel Miravet (un fiscal del P"CE resident ocasionalment a Palma) s'imaginassin ser els capdavanters d'un gran nombre d'intel·lectuals "amigos del P"CE". Potser confonien els somnis amb la realitat. És ben possible que fos així. Però ja hem vist com David Ginard afirmava, parlant d'un altre muntatge del carrillisme illenc (la Mesa Democràtica), que la seva incidència social fou molt reduïda i llur activitat escassa. Per altra banda, ja que parlem de la *Mesa Democràtica de les Illes*, era vergonyós el seu esquifit autonomisme (mai no es varen definir pel dret d'autodeterminació dels Països Catalans). Els pocs comunicats que feren els feien "en idioma castellano y en el idioma mallorquín". La qual cosa vol dir que els feia por parlar de la llengua catalana com a la llengua pròpia de les Illes.

Basti recordar la polèmica que causà la primera edició del meu llibre *L'antifranquisme a Mallorca (1950-1979)* a per comprendre com havien mitificat la seva participació en la lluita antifeixista. Han arribat a pensar que no hi havia cap altre partit comunista a Mallorca, i per això la ràbia visceral en sentir parlar de l'OEC, del Moviment Comunista, dels maoistes o dels trotsquistes! Tampoc no tenen en compte els sectors d'independents, els nombrosos grups de cristians pel socialisme que aleshores existien, o el paper cabdal d'organitzacions tipus Joventuts Obreres Catòliques (JOC) per a la posterior revifalla del moviment obrer anticapitalista de les Illes (per a l'OEC i les Comissions Obreres Anticapitalistes, especialment).

De tots els muntatges inútils, superestructurals, allunyats de la lluita que bategava enmig del carrer, que inventaren els pactistes del P"CE, aquest fou segurament el que tengué una influència més minsa. I més que minsa, podem afirmar, sense por d'errar-nos, que inexistent.

Anem a pams. ¿Qui formava part d'aquest fantasma experiment? Si exceptuem l'amic Antoni Serra —que amb el temps militaria en una organització revolucionària: el PSAN—, els altres "militants" de la curiosa fantasmada eren: l'esmentat periodista carrillista Antoni M. Thomàs i l'advocat Ignasi Ribas. Amb el temps s'hi afegiria el fiscal Miquel Miravet. Poca cosa més, malgrat algun afegit

A la fotografia, alguns dels signants del manifest per la nostra autodeterminació i en defensa de la catalanitat de les Illes. D'esquerra a dreta: Antoni Serra, M. López Crespi, Miquel Ferrà i Manel Costa-Pau. (Fotografia de Francesc Amengual.)

només anomena, de passada i sense aprofundir-hi, la cabdal aportació (en diners, en hores, en dedicació absoluta) de Jaume Adrover —per exemple—, l'ànima autèntica i vertadera de les famoses Aules de Poesia, de Teatre i Novel·la que es feren a la Casa Catalana de Ciutat.

Tot això ho escric amb relació amb la documentació que recentment m'ha proporcionat el meu bon amic, l'escriptor Miquel Ferrà Martorell, i que en la primera edició de *L'antifranquisme...* no tenia al meu abast.

Es tracta d'uns documents essencials per a copsar el paper, en aquella època, de molts dels nostres escriptors més coneguts. Entre els papers hi ha el document inicial de constitució de l'Assemblea d'Intel·lectuals de les Illes (organització que lluitava contra el franquisme i per l'autodeterminació dels Països Catalans). El docu-

les fantasmals *Aliança de les Forces del Treball i la Cultura* i *Mesa Democràtica de les Illes*. Malgrat que en parlar d'aquesta darrera organització afirma que "...l'activitat de la Mesa —que s'allargà fins a l'estiu de 1974, quan fou substituïda per la Junta Democràtica— fou escassa, i la seva incidència social, molt reduïda" (*L'esquerra mallorquina i el franquisme*, pàg. 279).

Els fantasmals muntatges del carrillisme illenc (P"CE)

Se sabia que la famosa "Aliança" era un muntatge carrillista per a apropar al P"CE intel·lectuals que altrament mai no s'haurien fet del del "P"CE. A les Illes (i això no ho reconeix David Ginard) el muntatge fou un complet fracàs. Mai no va existir ni va fer res en la pràctica quotidiana d'aquells anys. Potser que

La cantant botiflera **Marina Rossell** va donar el seu consentiment perquè la seva cançó *Gavina voladora* sonàs als congressos del PP. En una entrevista a TV3 va declarar que això era ben normal perquè "el PP és un partit que ara és al govern de l'estat".

ΩΩΩ

Pilar Juan de Sentmenat és la botifarra de la plataforma forastera-gonella que va presentar una esmena contra el català al congrés del PP balear, i que se'n va tornar cap a casa seva amb la coa enmig de les cames després de ser derrotada per àmplia majoria.

ΩΩΩ

A una entrevista publicada a *El Temps*, **Vidal-Quadras** s'apunta com a triomf personal seus l'apologia de l'espanyol que ara fa **Àngel Colom** i les manifestacions a favor de la unitat d'Espanya que **Pujol** va fer a la Padània.

ΩΩΩ

Dins el suplement dominical del *Diario de Mallorca* de 6 d'octubre, l'escriptor espanyol **Arturo Pérez-Reverte** atacava els nacionalistes catalans i mallorquins i els qualificava de "chantajistas bocazas" i "panda de gilipollas". Per arrodonir-ho, equiparava la seva "habla cartagenera" amb el català per justificar que no tenim drets lingüístics. Quan s'ha d'insultar els catalans tots els espanyols, carques i progres, fan pinya.

ΩΩΩ

El PP ha iniciat els tràmits per expulsar la diputada Joana Aina Vidal per rompre la disciplina de partit i votar a favor de la creació de comissions d'investigació parlamentàries per aclarir els actes d'abusos i de corrupció del govern Cañellas. En canvi Ventura Rubí va fer pràcticament el mateix a l'Ajuntament de Sencelles votant contra el batle del seu propi partit i encara és l'hora que li haguin obert un expedient d'expulsió. Per què això? Deu ser perquè al PP no hi volen gent honrada i només hi queden les pomes podrides.

de darrer moment. En David Ginard té el defecte –i per això les seves imprecisions– de creure massa el que li expliquen els dirigents i exdirigents carrillistes (P"CE). Això el fa ser sectari en les seves valoracions. D'aquesta manera tan maniquea no es pot bastir una autèntica història dels revolucionaris mallorquins!

La constitució de l'Assemblea d'Intel·lectuals Catalans

El document del qual estic parlant –i que David Ginard no ha utilitzat en el seu capítol– demostra ben a les clares que en la lluita pel nostre redreçament nacional hi havia molts d'altres intel·lectuals (no tan sols els que anomena en David). D'on li ve aquesta aparent falla de memòria? Aquest document, que ara (desembre de 1995) em fa arribar en Miquel Ferrà Martorell, em va ser robat (juntament amb molts d'altres) en alguna de les meves nombroses detencions de mitjans dels anys setanta. Eren aquells anys obscurs en els quals, a qualsevol hora del dia o de la nit, els indesitjables elements de la Brigada Social (la policia política del règim franquista), per qualsevol motiu (o sense; bastava que fossis un opositor fitxat) trucaven a casa teva i te'n portaven a comissaria (carrer de la Soledat, 7) totes les carpetes amb papers, revistes, discos o llibres que els venia de gust. Fou d'aquesta manera com em desaparegué bona part del meu arxiu privat (cartes d'escriptors amics, alguns originals de llibres de narrativa i poesia, una obra de teatre, retalls de premsa, fotografies, dietaris personals, etc), que mai no he pogut recuperar.

Cap a començaments de 1976 en Josep M. Llompart, n'Antoni Serra, en Miquel Ferrà Martorell, en Josep M. Palau i Camps, jo mateix, estàvem una mica cansats d'anar rere alguns dels nostres escriptors. La dictadura començava a fer el darrer alè i no hi havia forma humana de mobilitzar les forces de les nostres lletres. Els fets de Vitòria, l'extensió progressiva de les vagues revolucionàries a través de tot l'Estat, les manobres contínues de la pretesa oposició democràtica cercant el pacte amb els franquistes reciclats (els que volien servir el principal de la societat capitalista), avançaven sense que, a

Mallorca, s'hi fes res de concret.

En el capítol "Una certa misèria cultural", que he comentat en el començament d'aquest article, ja he deixat clara l'atmosfera de desencís que –a començaments dels anys setanta– es respirava a les reunions que, per a muntar algun tipus d'organització cultural antifranquista, es celebraven en el despatx de Josep M. Llompart a l'Editorial Moll o en la seu de l'OCB (on també solíem reunir-nos, sempre els mateixos).

Aquesta vegada –som en el mes de maig del 76– la cosa pareixia rutllar millor. S'havia constituït recentment l'Assemblea d'Intel·lectuals Catalans, a la qual els escriptors mallorquins –uns quants!– ens volíem integrar decididament. Record que, com sempre, n'Antoni Serra s'encarregava d'enviar les cartes certificades (no volia que ningú pogués dir després que no havia estat avisat). Al cap de nombroses gestions, finalment! es pogué posar fill a l'agulla; ens integràrem a l'Assemblea d'Intel·lectuals Catalans. Cal dir, emperò, que alguns intel·lectuals presents aquell dia (25 de maig de 1976) no volgueren signar l'acta de constitució. Molts escriptors destacats, alguns que sense cap mena de vergonya presumeixen de ser decidits defensors del català i, des de sempre, "haver estat a l'avantguarda de la defensa de la nostra llengua i cultura", en aquell moment decidíu, quan la dictadura retrocedia, colpejada per les nombroses lluites populars que sacsejaven l'Estat, ells –els *exquisits*, els que estaven per damunt de qualsevol presa de partit– feren anques enrere, acomplint el seu paper històric de servils del franquisme. Si repassam el document que ara mateix comentarem, i reflexionam damunt els noms que hi manquen, podem saber amb exactitud de qui estam parlant i qui eren, en aquells moments, els esquiroles de la lluita pel nostre redreçament cultural i nacional, els qui preferiren restar en la seva egoista torre d'ivori girant-se d'esquena al compromís amb la lluita per la llibertat i els drets del nostre poble.

Els signants del document eren: Josep M. Palau, Josep M. Llompart, Jaume Pomar, Antoni Serra, Joan Perelló, Josep Albertí, Llorenç Capellà, Joan F.

March, Miquel Pons, Damià Pons, Damià Huguet, Isidor Marí, Miquel López Crespi, Miquel Ferrà i Martorell, Llorenç Moyà Gilabert de la Portella i Josep A. Grimalt (hi ha igualment una signatura indesxifrable).

Una defensa intransigent de la nostra catalanitat

Aquest eren els noms dels intel·lectuals que en el moment més difícil de la lluita antifranquista decidiren unir esforços, declarar públicament la seva catalanitat i la necessitat de lluitar, conjuntament amb tots els intel·lectuals del País Valencià i el Principat, per les llibertats polítiques i nacionals, exigint el dret d'autodeterminació per a la nostra pàtria (dret no reconegut encara per l'actual Constitució pactada d'esquena del poble entre franquistes reciclats –UCD–, franquistes –AP– i pretesos opositors –PSOE i P"CE, PNB i pujolistes).

Ningú més es va afegir a les nostres exigències en aquells moments dramàtics. Aquest document és a disposició de l'historiador que el vulgui consultar. David Ginard, o no el coneix o simplement silencià les activitats de qui no són de la seva corda o no participaven en els fantasmals organismes "unitaris" que ell defensa (la inexistent *Aliança de les Forces del Treball i la Cultura* que impulsava el carrillisme i que no tingué cap incidència a Mallorca, malgrat els esforços de l'esmentat historiador per a fer passar per operatius organismes de nul·la activitat revolucionària).

La nostra Assemblea d'Intel·lectuals s'integrava així a la d'Intel·lectuals Catalans. El punt primer del document deixava ben clara la catalanitat de tots els signants en especificar: *Els intel·lectuals de les Illes som, per dret propi i no concedit, integrants –juntament amb els intel·lectuals del País Valencià– de l'Assemblea d'Intel·lectuals Catalans, acceptant plenament la seva configuració política i cultural.* Alhora la nostra Assemblea s'adheria a les tasques del Congrés de Cultura Catalana (l'activitat cultural antifranquista i democràtica més important d'aquell moment a les Illes, on era impulsada per l'escriptor Antoni Serra) i, el més important del nostre escrit, demanava

"el reconeixement del fet nacional i dret a l'autodeterminació". Evidentment el carrillisme, els seus homes més destacats (Ignasi Ribas i el periodista Antoni M. Thomàs) no ho podien acceptar. El carrillisme no acceptava la realitat dels Països Catalans (vegeu l'entrevista de Llorenç Capellà a Ignasi Ribas en el llibre *Les ideologies polítiques a Mallorca* (pàg. 164, Editorial Moll, 1975)). El conegut dirigent carrillista, en aquesta pàgina del llibre esmentat, ens atacava dient que érem "*avantguardes intel·lectuals desconectades de la realitat popular*". La seva posició exacta era aquesta: "*Sols admet la fórmula de Països Catalans, com a concepte històric i cultural, perquè no suposa altra cosa que una postura d'avantguardes intel·lectuals desconectada de la realitat popular*".

Quaranta anys de lluita popular malbaratats pels carrillistes

En els anys posteriors, quan pactaren l'actual Constitució amb els franquistes, tampoc no acceptaren el dret a l'autodeterminació ni a la possibilitat que les comunitats autònomes es federassin (un atac ben directe a la possibilitat d'anar bastint la nostra nació).

Per altra banda el nostre document saludava el Consell de Forces Polítiques de Catalunya i altres organismes unitaris de lluita per les llibertats. Un poc més endavant –com explica molt bé Lluís M. Xirinacs en els dos volums de *La traïció dels líders* (Llibres del Segle, Girona, 1994) tots aquests organismes unitaris serien marginats a l'hora de pactar amb el franquisme reciclat una poltrona, un lloc a les institucions (i pressupostos!) sorgits de la reforma del règim.

Anys de lluita popular, l'esforç de milers de perseguits, d'exiliats, de torturats i afusellats en els quaranta anys de dictadura franquista, eren malbaratats per polítics com els Carrillo, González, Camacho, i, a Mallorca, per dirigents carrillistes del tipus Ribas, Thomàs i CIA. Tot això ho hauria de tenir en compte en David Ginard a l'hora d'anar bastint una història esbiaixada de l'esquerra que només beneficia un sector –el P"CE–. Ω

SABIEU
QUE...

... el cap d'informatius de televisió espanyola cobra **35 milions l'any**, tres vegades més que la seva antecessora?

ΩΩΩ

... ABC ja controla el **14%** de Tele 5 i s'ha convertit en el quart accionista?

ΩΩΩ

... Catalunya contribueix a l'Estat espanyol amb un **20% més** que la mitja i rep un **17% menys**?

ΩΩΩ

... el PER d'Andalusia i Extremadura se'n durà **20.500 milions** de pessetes? I que UGT i CCOO volen que s'arribi als 70.000 milions?

ΩΩΩ

... el **70%** dels estudiants del Principat fan la selectivitat de juny en català?

ΩΩΩ

... els hispans que volen adquirir la nacionalitat nord-americana han de superar un **examen en anglès** sobre Història i legislació dels Estats Units?

L'ESTEL
de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL
de Mallorca

Adrogueria i Ferreteria
CALVIÀ

Distribuïdor Oficial de Pintures
AKRO, TITANLUX i BENDIX
Motoserres HUSQVARNA

ESTUFES DE LLENYA • LLOGUER DE MÀQUINES

c/ Major, 49 • Calvià
Tel. 67 03 60 • Mòbil 908 539 093

TALLER M. RIERA s.l.

REPARACIÓ D'AUTOMÒBILS
MECÀNICA DE XAPA
PINTURA AL FORN

Tel. 23 03 15 • Fax 23 02 06

Girfalc, 3 (Urb. Son Ferrer) • Calvià (Mallorca)

ELLA

Primeres
Marques

c/ Puig des Teix, 15, L-1
Tel. 69 06 07 • Santa Ponça

Mètodes d'intervenció no violenta

A. Intervenció sociològica

132. Capteniment adreçat a posar-se en mans dels *elements*.
133. Dejuní. Ja hem parlat detingudament sobre el paper fonamental del dejuni en la lluita no violenta, com a pressió moral, autodisciplina, identificació amb els oprimits, i connexió espiritual. El dejuni és el rovell de l'ou de l'autèntica no violència i desobediència civil, del *satyagraha* gandhià.
134. Judicis al revés.
135. Formes no violentes de pressió.

B. Intervenció física

136. Ocupacions: adins, donant-hi voltes, resant, assegudes, etc.
137. Interposició no violenta: col·locar-se en el camí de l'adversari.
138. Obstrucció no violenta: bloquejar físicament el pas de l'adversari, per exemple els no violents indis es col·locaven dins la via del tren per impedir sortir alguns trens (d'armament, etc.).
139. Raids aeris no violents, per exemple, per tirar fulls informatius sobre la població civil manipulada (aquesta hauria d'esser una de les principals activitats no violentes en cas de guerra o conflicte ètnic).

C. Intervenció social

140. Establiment de capteniment de nous models socials, en particular ensenyament i educació per la pau a tots els nivells de l'ensenyança i crear des dels ajuntaments i comunitats autònomes grups d'ensinistrament en la defensa civil no violenta. Cal dir que fa uns pocs anys que a Itàlia hom pot destinar, en la seva declaració fiscal, un apartat dels seus impostos a la recerca i ensinistrament en la defensa civil no violenta.
141. Institucions socials alternatives des de la base. Durant les revolucions i processos independentistes va creant-se des de les bases de la societat (assemblees dels llocs de treball, als barris, organismes populars de tot tipus, etc.), tot un poder paral·lel autònom que funciona al marge i pro-

gressivament en contra del poder opressiu i injust.

142. Sistemes de comunicacions alternatius, car sense *mass media* lliures de la censura dels interessos creats (grups de pressió opressius o aliats, govern foraster, grups mediàtics colonialistes, etc.) no pot quallar pràcticament una opinió pública conscient i formada que lluiti. Fa uns deu anys vam viure a l'Estat espanyol un esclat de ràdios lliures progressivament tancades o domesticades pel poder o, si de cas, adreçades sols a sectors juvenils de la població civil. L'ESTEL de Mallorca és dels escassíssims *media* (al costat d'*El Triangle*, fanzines, etc.) lliures de la censura dels grups de pressió colonials i del poder constituït. Tot i la modèstia d'aquests mitjans, hom hi pot fer més feina per al país que no pas als *media* convencionals escapçats profundament i domesticats pels nostres opressors.
143. Teatre octaveta.
144. Sobrecàrrega de serveis públics, de queixes, etc.
145. Posar entrebancs, per exemple, clients fent llur compres a *pas de formiga*.
146. Presa de paraula, per exemple en reunions, serveis religiosos, etc., sobretot en casos aguts de censura informativa.

D. Intervenció econòmica

147. Treball social, vaga a l'inrevés, o sia, treballar sense retribució, al marge de certes normes.
148. Vaga amb ocupació.
149. Apropiació no violenta de terres, tàctica molt usada a Llatino-amèrica i ocasionalment al sud de l'Estat espanyol.
150. Compres preventives de mercaderies, per tal de fer-les inaccessibles a l'adversari.
151. *Dumping*, o sia, vendre una mercaderia a baix preu amb perjudici a tercers (açò ho fan les grans superfícies de capital francès contra el petit comerç, és il·legal però tolerat pel poder corrupte, si fos al revés és de creure que seria perseguit legalment).
152. Escollir productes (segons empreses, països, etiquetatge,

etc.). Ja hem dit que cal fer boicot a tota empresa que s'anuncii exclusivament en foraster o sigui de capital francès o atempti notòriament contra els drets humans.

153. Reproduccions políticament motivades, com ara etiquetatge en català, productes-Catalunya (o productes-Mallorca, Barça, etc.).
154. Mercats alternatius, com les cooperatives *del preu just* amb el Tercer Món, certs tipus de mercat negre, etc.
155. Sistemes alternatius de transport.
156. Institucions econòmiques alternatives, al Tercer Món trobam, per exemple, menjadors col·lectius autogestionats per a lluitar contra la fam.
157. Bloqueig econòmic, pressió popular per a forçar-los.

E. Intervenció política

158. Sobrecàrrega de sistemes administratius.
159. Denúncia de la identitat d'agents secrets, dobles agents, provocadors, infiltrats, col·laboracionistes, corruptes, mafiosos, etc. En part, i a causa de la sobrecàrrega de corrupció i divisió interna entre les faccions espanyoles que es disputen la rapinya de guanys il·lícits i el poder mafiós, els mateixos *mass media* espanyols (*El Mundo*, *Diario 16*, *Interviú*, etc.) ens estan fent part d'aquest feina. L'Estat espanyol, considerat com dels estats més podrits de tot Europa (més que països com Hongria, Jordània... i quasi tant com Turquia) té tant per vendre en tema de corrupció que el, pus li regalima per damunt les benes i els esparadraps. De tota manera, coses con el CESID, GAL, etc., i coses menors com l'ajut de fons reservats a premsa colonial, a alts directius de Reial Madrid dedicats al narcotràfic i l'espionatge, etc., encara hi ha un cert consens de considerar-ho com a *matèria secreta*, perquè és la base de tota mena de projectes del terrorisme espanyol (psicològic, polític i militar).
160. Desobediència civil, en moments d'ofensiva, a lleis *neutres* per tal de provocar una crisi en el moment oportú.
161. Cercar l'empresonament de-
liberadament.
162. Col·lapsar els jutjats per insubmissió, com han fet en part els insubmisos al servei militar i a la Prestació Social Substitutòria del PSOE.
164. Treball sense col·laboració, en favor de la normalitat de la societat civil però al marge del poder corrupte-opressor.
165. Doble sobirania i govern paral·lel. És allò que mira de fer la Lliga Nord a Itàlia, per la via pacífica i democràtica. En els processos insurreccionals sempre hi ha un doble poder.
166. Denúncia en fòrums internacionals. També és una tàctica que vol fer el partit d'en Bossi, davant l'ONU, contra l'estat *centralista, opressor, colonialista i corrupte que té el poder a Roma*. Cal dir que al Nord d'Itàlia hi ha diverses minories (Friül tocant Eslovènia, Rètia, de parla retoromanx, tocant Suïssa i Àustria; la minoria tirolesa de parla alemanya, l'harpetanya o Vall d'Aosta, tocant Suïssa i França; i l'occitana-provençal als Alps provençals del Piemont). El Consell Nacional Català d'en Batista i Roca també dugué el cas català davant l'ONU, i Francesc Macià en nom d'Estat Català davant els aliats a la Primera Guerra Mundial. També caldria dur-la-hi ara, com vol fer la Lega Nord. A nivells més individuals, tots podem explicar els cas català a coneguts nostres estrangers, o editar fulls informatius en diversos idiomes (com han fet les Joventuts Nacionalistes de Catalunya, la Convenció per la Independència Nacional, etc.) o àdhuc per Internet. El cas és fer fins allà on abastam.

Ricard Colom (continuarà) Ω

L'ESTEL
de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

FORAST
ERADES

Lorenzo Contreras (ABC): A uno se le pone como español la carne de gallina cuando oye confesar a Javier Arzallus que los populares han concedido en pocos meses lo que los socialistas no hicieron en cerca de 14 años de gobierno. (...) Aquella vieja murmuración del "chantaje" es ahora cruda evidencia.

ΩΩΩ

Emilio Lamo de Espinosa, catedràtic de sociologia (*El País*): Es ciertamente chocante que una persona por lo demás sensata hasta el aburrimiento como Duran venga a decir, una vez más, que no hay nación española y sólo nación vasca, catalana, etcétera. Una afirmación así, o es de una profundidad metafísica que no alcanzo a vislumbrar, o es de una ceguera tan patente que cuesta entenderlo.

ΩΩΩ

Luis M. Anson: La bulimia fiscal de Pujol le lleva a formular nuevas exigencias y reivindicaciones. Parece ignorar el hartazgo que su crónico victimismo reivindicativo provoca en el resto de los españoles, cada vez más tentados de reclamar un sistema electoral que hiciera ocupar a cada uno la posición a la que su entidad y dimensión real le relegaría en el conjunto de la ciudadanía española.

ΩΩΩ

Federico Jiménez Losantos: Va Jordi I el Pocopilós y dice que dentro de unos años pedirá para Cataluña el sistema de cupo fiscal que tienen vascos y navarros. (...) Los nacionalistas pretenden la independencia a plazos. Más de treinta millones de pardiños se prestan al timo del tocomucho autonómico. No se puede actuar en la vida política española como una potencia extranjera.

ΩΩΩ

Luis M. Anson: En medio del esperpento de la tribu y el cantón, en el que algunos quisieran hacer degenerar la España de las autonomías, se advierten islotes de buen sentido. Madrid disfrutará de la mejor probada de las "policías autonómicas": nada menos que la Guardia Civil.

M a l l o r q u í !
La llengua catalana, pròpia de les illes
Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills
tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix
escoles catalanes al teu poble o barriada.

E P ! !
PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

El matrimoni Siegfried-Wilke d'Alemanya regenta des de fa quatre anys la botiga de tapisseria i decoració **Wilke** a Santa Ponça.

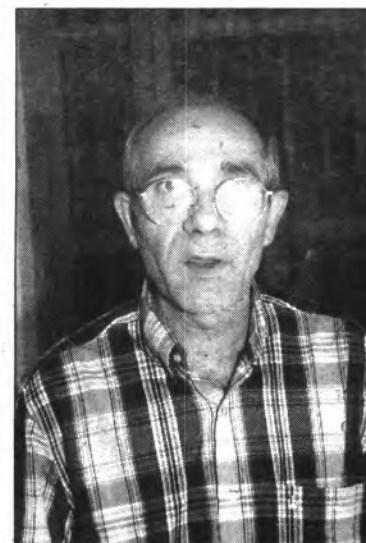
N'Antònia Caballero és l'auxiliar de l'**Apotecaria Salva Aulet**, que fa poc ha obert les seves portes a Santa Ponça.

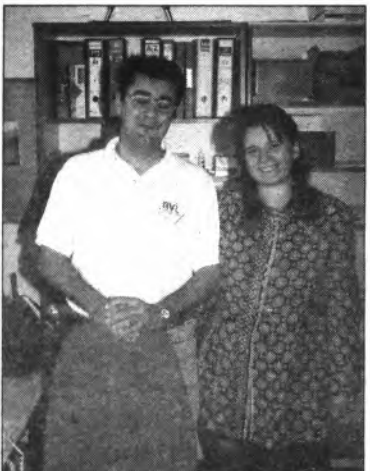
En Josep Almela va obrir ara fa un any la botiga de venda de mobles de cuina **Gower Kitchens** a Santa Ponsa.

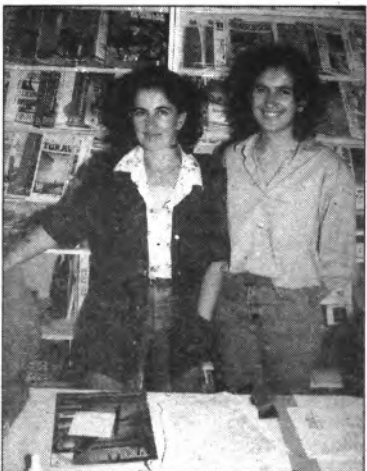
En Mateu Sansó, natural de Son Gotleu, fa dos anys que ha obert la botiga de llepolies **Don Caramelo** a Santa Ponça.

N'Eduard Kapon, d'origen turc, fa vint-i-tres anys que va obrir la botiga **SACS KR** a Palmanova. Els anys cinquanta ajudava a son pare a vendre tèxtils per diferents pobles i ciutats de Mallorca.

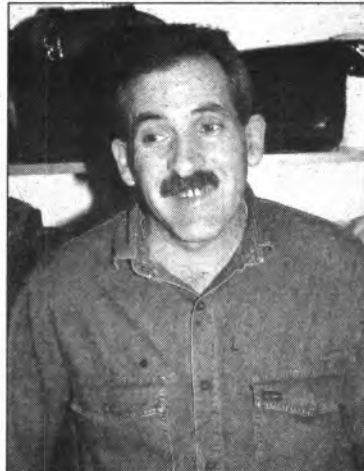
En José Francisco i na Bàrbara són els empleats de l'**Autovermietung Lange** a Santa Ponça.

Fa un any que els germanes Miranda regenten l'**Agència de Viatges Larimar** a Santa Ponça.

N'Assumpció Garcia, natural de Navarra, fa vuit anys que regenta la gelateria **Il Gaviano** a Santa Ponça.

En Josep Leiva, natural de Jaen, fa vuit anys que regenta el **Souvenir Olisa** a Santa Ponça.

En Paco Borrego i en Josep Bartel s'han associat per regentar la **Cafeteria Escandia**, a Palma Nova. Despatxen graellades de peix, filet de vedella i entrecot al pebrebò. Fa menús a 800 pessetes.

En Lluc Ferrà i Martorell, natural de Sóller, fa tres anys que va obrir la botiga **Art de Mallorca** a Santa Ponça. Ven quadros i vases de la millor pintura.

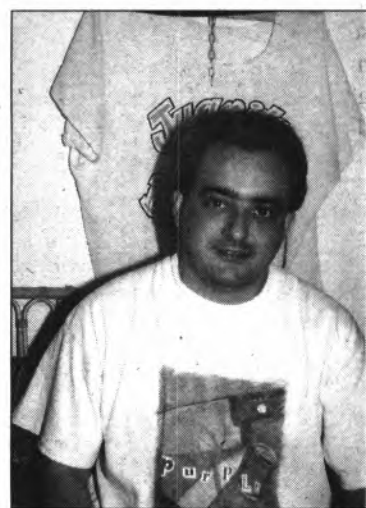
Na Margalida Rincon, natural de Sevilla, fa dos anys que ha obert l'herboristeria **Natur Haus** a Santa Ponça. També regenta la **Pastisseria Galatzó** al poble de Galatzó.

El matrimoni Cámara-Gútiéz, naturals de Donosti (Euskadi), fa tres anys que obren el **Restaurant Retour** a Santa Ponça. El lluç a la basca, el bacallà a la basca i el purruxalda són els plats que recomanen. A la carta s'hi menja a partir de les 1.500 pessetes. El menú en val 800.

En Sergi Lombardi, natural de Nàpols, i na Rocío Montalvo, natural de Granada, regenten des de fa un any la **Pizzeria Es Teix** a Santa Ponça.

En Joan Carbonell, natural de Muro, fa cinc anys que s'ha fet càrrec del **Bar Juanito Bananas** a Palmanova. Un bon lloc per visionar la lliga anglesa de futbol. Al sotil de l'establiment hi ha penjades totes les camisetes dels clubs de futbol anglesos.

Gym Club Tel. 69 10 02

JOSÉ LUIS GIL CRUZ
DIRECTOR TÈCNIC

Culturisme (masculí i femení)
Programes d'augment i disminució de pes
Karate Wuko i al K.O. (masculí, femení i infantil)
Nuntxaku-Do • Kick i Thai-Boxing
Acrobàcia esportiva • Aiki-Do
Sauna i massatge • Aeròbic i Step • Esteticien

c/ Puig de Maçanella, 2 • 07180 Santa Ponça (Mallorca)

sabates

Lita

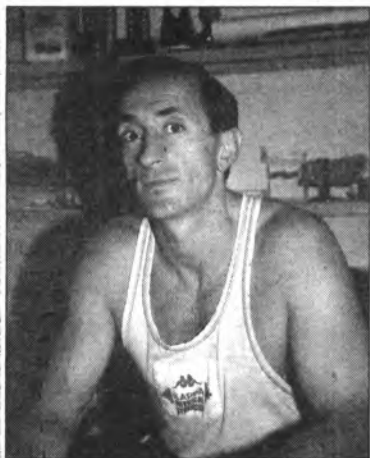
calçats • calzados • shoes • schuhe

1966-1996 TRENTÈ ANIVERSARI

Passeig del Mar, 5, local 3 • 07181 Palmanova (Mallorca)
Tel./Fax 971 68 17 48

**L'ESTEL
de Mallorca**

En Josep-Lluís Gil, natural de Madrid, fa tretze anys que va obrir el **Gimnàs Shin Kai** a Santa Ponça. Ensenya culturisme, arts marcial, aeròbic, gimnàstica rítmica... i també té una sauna.

N'Efren Lobo, natural de Castella, fa quatre anys que regenta el **Bar Berlin**, a la plaça de Santa Ponça. Abans regentava el **Piano Bar Julius** a les Meravelles de s'Arenal.

N'Emilio Gordaliza, natural de Castella, fa deu anys que regenta el **Restaurant Conditorai Alt Wien**, a la plaça de Santa Ponça.

N'Anna i na Malén són les empleades de la **Immobilària José Martínez**, a la plaça de Santa Ponça.

N'Antoni Sbert, natural de Santa Catalina, fa quatre anys que regenta l'agència de missatgers de Calvià **MRW**, amb seu a Santa Ponça.

En Miquel Maimó i en Josep-Lluís Vico són els agents oficials de la marca de cotxes **Renault** a Santa Ponça.

N'Assumpció Gonzálbez i la seva filla Judith Cases acaben d'obrir el **ME Centre**, una consulta d'estètica on en José Juárez practica el quiromassatge.

Na Mercè Muñoz, natural de Badajoz, va obrir ara fa nou anys la botiga de llanterneria i electricitat **Muñoz** a Santa Ponça.

En Josep M. Ramiro, natural de Granada, fa vuit anys que va obrir la **Papereria Istosa** a Santa Ponça.

Na Maribel Rayó, natural de la Pobra, fa vuit mesos que ha obert l'**Òptica Santa Ponça**, prop de l'església catòlica.

En Josep Galindo, natural de la Calatrava (Ciutat), fa vint anys que va obrir la **Pelleteria Galindo** a Santa Ponça.

Fa quatre anys que el matrimoni Rossi-Ongarato, naturals de Milà, a la Padània, obren la **Gelateria Milano** a Santa Ponça. Asseguren que fan el millor gelat de Mallorca.

PUGEN

DAVALLEN

Santiago Pons, reelegit president de PIMEM.

ΩΩΩ

La **Guàrdia Nacional de la Padània**, que ja compta amb sis companyies.

ΩΩΩ

Duran i Lleida, que es va empenyar i va penjar el telèfon a la COPE, durant una entrevista en què acusaren Catalunya de tracte de favor per part de Madrid.

ΩΩΩ

La **JNC**, per exigir a Pujol que reivindicui el dret a l'autodeterminació.

ΩΩΩ

El **Parlament balear**, per instar el Govern que amplii els convenis per al foment de l'ús del català als mitjans de comunicació.

ΩΩΩ

Eduardo Zaplana, per voler ampliar l'estatut d'autonomia del País Valencià.

ΩΩΩ

Carlos Filipe Ximenes i José Ramos, independentistes de Timor premiats amb el Nobel de la Pau.

ΩΩΩ

Air Europa, que augmentarà els vols interinsulars a les Balears.

ΩΩΩ

Jordi Pujol, per no anar a acotar el cap davant el rei d'Espanya el 12 d'octubre, "día de la raza".

ΩΩΩ

El **Parlament balear** un altre cop, per demanar col·laboració en matèria lingüística amb Catalunya i València.

ΩΩΩ

La **JNC** una altra vegada, per demanar la fusió dels partits catalans CiU, ERC i Partit per la Independència de cara a proclamar la independència.

ΩΩΩ

El **PNB**, per voler retornar als seus llocs d'origen els guàrdies civils i policies espanyols, que tan mateix no estan a gust al País Basc.

ΩΩΩ

L'ajuntament d'**Albelda**, primer consistori de la Franja de Ponent que ha declarat el català idioma oficial.

ΩΩΩ

Les **30.000 persones** que aplegà el Correllengua del País Valencià, i que reclamaren la unitat del català.

El **MOP**, que no serveix per res i fa que EMAIA hagi de recórrer a la Unió Europea, que li ha concedit 900 milions.

ΩΩΩ

Aznar, per incomplir la promesa electoral de reduir el 15% dels rendiments de les empreses que declaren per mòduls, perjudicant greument la petita empresa.

ΩΩΩ

L'estadi **Santiago Bernabeu**, de cada vegada més poblat de banderes nazis.

ΩΩΩ

Els **forasters del PP** balear que presentaren una esmena contra el català al congrés del 6 d'octubre, i que només obtingueren el 30% dels vots.

ΩΩΩ

Eduardo Zaplana, per dir que els estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló són il·legals perquè contenen les paraules "País Valencià" i "català". Aquest homonet s'haurà de decidir algun dia entre Espanya i els Països Catalans.

ΩΩΩ

El **PSOE**, per negar-se a reconèixer les Canàries com a nacionalitat.

ΩΩΩ

Aznar un altre pic, per dir que "el gobierno tiene la firme voluntad de utilizar todos los medios a su alcance para impulsar una política coherente y audaz de difusión del español". I el català, que el bombin. Què redimoni feim encara els Països Catalans dins Espanya?

ΩΩΩ

El rei d'Espanya, per dir que s'ha d'"asegurar la presencia del español, y a través de él, de lo español, en el mundo venidero". Tres quarts del mateix!

ΩΩΩ

La **portaveu de la Junta de Extremadura**, Soledad Pérez, per insultar el PSM qualificant de "bram" les crítiques a Rodríguez Ibarra.

ΩΩΩ

El capità dels corruptes del PSOE, **Felipe González**, per criticar les reclamacions dels Països Catalans sobre el finançament autònom.

ΩΩΩ

L'esclava **Aina Moll**, que encara demana clemència pel català als amos de Madrid. Mira que en fa d'anys que ens peguen amb la porta pels morros i ella no escalfa.

LES NACIONS EUROPEES

Noruega

Dades tècniques

Nom oficial: Kongeriket Norge (Regne de Noruega)
Superfície: 323 878 km²
Població: 4 249 800 h
Capital: Oslo
Ciutats principals: Bergen (213.400 h.), Trondheim (138.100 h.), Stavanger (98 100 h.)
Alfabetització: 100 %
Religions: protestants (97,6 %)
Llengües: noruec (oficial, en les seves dues formes, *bokmål* i *nynorsk*; *saami*)
Renda per càpita: 21.800 dòlars
Producte interior brut PIB: 104 500 milions de dòlars.
Despesa pública: educació (7'03 % del PIB), defensa (3'03 %), sanitat (5'0 %)

Història

Noruega va irrompre en la història europea a partir dels actes de colonització i pirateria dels vikings: al segle VIII van colonitzar les illes Fèroe i les Orcades, i van fer incursions a les illes Britàniques. Posteriorment, al segle IX els vikings es van establir a les illes Hèbrides i a Irlanda, i van efectuar incursions més al sud, a França, i fins i tot al litoral mediterrani. El 860 van descobrir Islàndia i van començar la colonització de l'illa; el 982 van arribar a Grenlàndia, i el 1003, a Amèrica.

L'herència dels vikings

Al voltant de l'any 900, Harand I Hårfager va aconseguir, després d'una batalla naval al Hafsrfjord, d'unificar els petits dominis tribals del centre i el sud de Noruega en un sol regne. A la darrerria del segle X el rei Olaf I començà la cristianització del país, que va trigar prop de cent anys a completar-se.

Noruega va viure, entre els segles XI i XIV, un període d'expansió i consolidació nacional (ben igual que Catalunya). Al segle XIII els seus dominis es van estendre a Grenlàndia, Islàndia, illes Fèroe, les Shetland, les Orcades, les Hèbrides i l'illa de Man. A la darrerria del segle XIV, Noruega, Dinamarca i Suècia es van unir en un sol regne (Unió de Kalmar 1397).

Un país tutelat

Al segle XV va començar la decadència de Noruega. Durant la segona meitat del segle XIV una tercera part de la població del país morí a conseqüència de la pesta negra, la qual cosa va contribuir al

declivi de la nació. El 1468, pel tractat de Perth, Noruega va cedir a Escòcia les illes Orcades i les Shetland (on la llengua noruega va subsistir encara uns quants segles. El 1523 Suècia va abandonar la Unió, de manera que Noruega romangué depenent de Dinamarca, que hi imposà la llengua i la reforma luterana (el 1536). En perdre Dinamarca dues guerres (el 1645 i el 1658), l'antic regne noruec va ésser retallat a favor de Suècia (que va obtenir les regions de Härjedalen i Jämtland).

Als segles XVII i XVIII, amb el ressorgiment de la marina nacional, els mateixos noruecs van començar a controlar les activitats mercantils (que abans estaven en mans forasteres), fet, que va permetre l'aparició d'una burgesia que impulsà la modernització de la societat i començà a explotar els recursos naturals del país (fusta i ferro). Quan van acabar les guerres napoleòniques, el 1814, Suècia va exigir a Dinamarca la cessió de Noruega. Els noruecs van intentar independitzar-se, van reunir un parlament i van elaborar una constitució; al capdavant, però, la unió amb Suècia es va fer efectiva el 1815.

De tota manera, sota el domini suec Noruega va tenir una gran autonomia (amb Parlament propi); el 1905 va decidir trencar tots els lligams amb Suècia i així

va recuperar la sobirania que havia perdut cinc segles abans (als Països Catalans, l'any 2015, farà tres segles que Castella ens arrabassà la sobirania).

Una monarquia nordica

L'any 1905, després de dissoldre la unió amb Suècia pacíficament, va entrar en vigor la Constitució del 1814. Noruega va decidir convertir-se en monarquia parlamentària per mitjà d'un referèndum; el príncep danès Carles en va ser elegit i va prendre el nom de Haakon VII. El país es va desenvolupar a bon ritme fins a la Segona Guerra Mundial, que copejà Noruega (sobretot al nord) amb una duresa especial. El rei i el Govern es van veure obligats a exiliar-se a la Gran Bretanya, des d'on van dirigir la resistència contra l'invasor alemany. L'actitud del rei durant la guerra consolidà encara més la monarquia. En morir Haakon VII, el 1957, el va succeir el seu fill Olaf V, que regnà fins a la seva mort el 1991. Des d'aleshores el rei és el seu fill Harald V.

El sistema polític (monarquia, predomini polític de la socialdemocràcia), la societat i el sistema econòmic (estat del benestar, nivell de vida elevat), i els lligams històrics, culturals i lingüístics, fan que Noruega s'integri plenament al conjunt relativament homogeni dels Països (escandinaus i nòrdics) que ells mateixos anomenen *Norden*.

De la *Geografia Universal* de l'Editorial 92. (Nota de la redacció: Recomanam vivament aquesta gran obra per estar escrita en català per patriotes catalans.) Ω

ESPANYA ÉS UN MAL NEGOCI

Els mercaders de Bergen

JAUME SIMONET I BORRÀS

Berguen és una ciutat de Noruega, els habitants de la qual estan molt orgullosos d'haver ajudat a que la seva nació sia avui l'orgull i l'admiració de tot el món. Noruega és una nació que al llarg dels segles havia estat sota el domini, be de Dinamarca, be de Suècia a partir de l'any 1814. A les escoles, als nins aprenien que la nació era Suècia, als balcons dels edificis oficials onejava la bandera sueca, la llengua oficial era el suec, pagaven els seus impostos a la hisenda sueca, la qual els tornava quatre duros per allò de la solidaritat amb les altres províncies, i amb l'excusa que tots eren suecs, els noruecs sempre en sortien escurats.

A començaments de segle, Berguen era una ciutat molt rica, tan en l'aspecte industrial com en el comercial, però el problema que tenien a Berguen, com també en tot Noruega, era que, com eren una província de Suècia, els seus impostos, enlloc de quedar-se'ls per fer hospitals, carreteres, escoles i altres coses necessàries pels seus pobles, s'en anaven cap a la capital de Suècia. I ja podeu contar si n'estaven de contents els suecs!

Però, ves per on, varen ésser els mercaders i comerciants de Berguen que s'en adonaren que Suècia era un mal negoci i que havien de fer alguna cosa a fi que els doblers que pagaven se quedassin tots a Noruega i així poder fer millores a la seva ciutat. Amb una paraula, que n'estaven fins a la coroneta de l'espòli fiscal que rebien per part del centralisme, que amb l'excusa de l'ajuda interprovincial els tenia més empenyats que un misto. Els comerciants de Berguen s'associaren i feren un front comú, organitzaren un partit polític que fes feina per assolir la independència. Explicaren a tothom que si fossin independents tindrien més doblers, la gent podria comprar més coses, els botiguers podrien fer més negoci i podrien gastar més de manera que les coses anirien millor per a tots ja que el problema més gros que tenia Noruega era l'econòmic. Dit i fet! començaren a fer feina i l'any 1905 Noruega aconseguí la seva independència. Avui, Noruega és una nació de quatre milions i mig d'habitants —la meitat de la que tenen els Països Catalans— i són coneguts i respectats per totes les nacions, els doblers que guanyen són seus i els gasten com millor els sembla. Son amos del seu destí i no són ni província ni comunitat autònoma.

Aquestes darreres setmanes hem pogut veure com a la Padània, la Lliga Nord declarava —encara que fos de manera simbòlica— la seva independència de la República italiana. És el mateix cas que passà a Noruega. N'estan cansats de pagar a la metropoli, de pagar a Roma que és la que se queda tots els seus doblers i els torna una pizarrada. El nord no vol mantenir més temps al sud. De moment, el president de la República italiana, en veure el que li ve a sobre, ja ha posat els fesols en remull i ha dit que potser s'hauria de canviar la Constitució i fer d'Itàlia un Estat federal. I és que quan aquesta gent veu les orelles de l'ase li fugen les rialles.

Aquests dos casos, Noruega i la Padània són idèntics amb el problema que nosaltres tenim amb Castella que s'en duu els nostres doblers per engeixar la seva nació i nosaltres ens hem de fotre. Ho digué clar i català el batlle de Santanyí, el Senyor Cosme Vidal l'any passat en un ple del seu Ajuntament en aprovar per unanimitat una moció a favor de l'autodeterminació que el seu grup, el PP, va votar en vista de la gran quantitat de doblers que, de Mallorca sen van cap a Andalusia, també ho va afirmar el president Jaume Matas en passat debat de l'Automomia: "Estam cansats, va dir el president, de veure que els nostres doblers surten de Mallorca, per fer carreteres i aeroports, a llocs on no hi ha cotxes ni avions". Les paraules més ben dites per la seva precisió, sens dubte foren les de l'escriptor Guillem Frontera: "Obviament, de l'Estat espanyol, no n'hem d'esperar obsequis espontanis i manifestacions sinceres de generositat ni d'agraïment. No aconseguirem res —de bo, s'entén— que no li arrabassem amb bones o amb males arts, sobretot amb males arts com és ara la guerra".

La política que Castella està fent a les colònies de la Mediterrània és dolenta per tots nosaltres, però és dolenta, sobretot pels botiguers que estan fibllats d'imposts. Recordem les paraules de l'ex-president de la GAEB Francesc Albertí: "És una desgracia que la gent de les Balears siguin espanyols". Se referia als doblers que Espanya ens pren i no ens torna.

Espanya és un mal negoci, que fins i tot, si no se'n dugués cap duro, al manco jo, seguiria volent ésser independent. Ω

El govern espanyol felicita Alfonso Ussía

El passat 8 d'octubre, dins un acte presidit per la ministra de cultura **Esperanza Aguirre**, el Club de la Escritura va premiar **Alfonso Ussía** amb la ploma de plata. La ministra espanyola felicità l'articulista d'ABC per ser "un maestro del humor y de la sátira" i afirmà en el seu discurs que "esta sociedad tiene una deuda pendiente con los humoristas". Després de citar Miguel de Cervantes, a qui qualificà de "padre de los humoristas", Aguirre afegí que "el humor es un arma muy valiosa en esta época que nos ha tocado vivir, porque además de limar la asperezas y las tristezas que nos rodean, el humor representa la valentía de explicar o escribir las cosas tal como son y ocurren". També es referí a Ussía com "un poeta y un escritor de gran calidad que representa este tipo de humor" i que "tiene el gran valor de enfrentarse a los demás con la única arma de la palabra", "el valor inapreciable de un contendiente que recurre al humor cuando la controversia política e intelectual amenaza con agriarse". Finalment la ministra animà a continuar en la mateixa línia l'escriptor que ha dit "tarugo" a Jordi Pujol, "me cago en su padre" a l'eurodiputat Txema Montero i "alcohólicos groseros", "pujoletes" i "raholitos" als independentistes catalans.

L'expresident i exdirigent franquista, **Adolfo Suárez**, se sumà a les felicitacions i qualificà Ussía de "gran amigo, de elevada calidad humana". Entre els convidats a l'acte hi havia Jaime Campmany, Armas Marcelo, Antonio Mingote, José María Carrascal, José Oneto i els polítics socialistes Pablo Castellano i Enrique Múgica. **Redacció Ω**

L'escriptor anticatalà d'ABC, **Alfonso Ussía**, rebent el premi de mans de la ministra espanyola de cultura

La hipocresia de Luis M. Anson

Àngel Colom, contra la llibertat d'expressió

El secretario general de Esquerra Republicana de Catalunya, el independentista Àngel Colom (en la imatge), picó ayer que desde el Ministerio Fiscal se empleen actuaciones legales contra ABC y contra otros medios de comunicación por sus "constantemente ataques a Cataluña".

Luis M. Anson, contra la llibertat d'expressió. El director del diari ABC, l'ultraespanyolista **Luis M. Anson** (a la imatge), ha interposat una denúncia al jutjat de primera instancia núm. 11 contra l'escriptor **Josep Palou** i **L'Estel de Mallorca** per "intromissió il·legítima en el dret a l'honor"

El propi ABC és la millor prova que la denúncia que ha interposat **Luis M. Anson** contra **Josep Palou** i **L'Estel de Mallorca** és totalment indefensable. El passat 16 de gener ABC envestia contra l'ex-secretari general d'ERC, **Àngel Colom**, perquè aquest havia demanat que la justícia emprengués accions contra el diari madrileny (vegeu foto de l'esquerra). Malgrat que la indignació de Colom estava més que justificada, des de **L'Estel** opinam que allò va ser un error per part del dirigent català, que com a demòcrata hauria d'haver combatut la paraula amb la paraula. Però el que cal destacar és la reacció d'ABC, clamant per una llibertat d'expressió que ara es passa pel folre dels calçons. Per aquesta regla de tres, ara contestam a Anson amb la mateixa moneda. Au, menja morenes, moneiot! Més que moneiot!! **Redacció Ω**

La premsa mallorquina, amb Josep Palou i L'Estel de Mallorca

Llegim al núm. 28 de **Punt Informatiu Pollença**, a l'espai Opinió i signat per **Andreu Salom i Mir**:

De quan els vulgars castellanitzadors es mostren ofesos, i sorpresos, en comprovar que som ben vius, ho feim i els contestam

Usualment les posicions hegemòniques, antagòniques de la universalitat (entesa aquesta com a plena voluntat de comprensió), permeten controlar, segons l'epistemologia a l'ús, tots els elements perifèrics a l'abast i (re)situar-los segons llur necessitat o conveniència, ensems que regulen les regles del joc i les connexions suprarreals. Aquest tipus de jerarquies preeminents, pròpies d'un colonialisme interior, són normalment legitimades amb una estructura dita democràtica i una constitució episòdica i subjectivada. D'ací que la faramalla retòrica d'aquest pseudopositivisme o neodespostisme il·lustrat sia farcida de discursos dogmàtics, paranys i sublimacions compensatòries.

És així que la situació de privilegi dels factòtums post-franquistes i pro-monàrquics, des de llur talaia mesetària, els sembla atorgar una supèrbia emfàticament reaccionària, pròpia de l'erupció jacobina més crassa i neurastènica. Dins aquest cercle o àmbit circumscrit hi encabiríem —atès els adequats índex cefàlics— els articulistes i gasetillers troners del periòdic carpetovetònic hispànic ABC. Sabem de la paranoia obsessiva i del reduccionisme intransigent de subjectes com Jaime Campmany, Alfonso Ussía, Jiménez Losantos i de la patum Luis María Anson, la comunió mística dels quals, eternament reclosos en ells mateixos, els converteix en titelles transmissores de l'obsoletisme metropolità. Fomentar la intriga i les disputes entre indígenes i socavar el prestigi de les institucions autòctones, tot paralitzant-les subrepticiament, solen ésser llurs fal·leres més habituals. És la vella tàctica distorsionadora del dividir constantment i de l'operació guerra psicològica amb què ens castiga permanentment la central ideològica de Madrid.

És en aquest context que l'esmentat Anson ha interposat una demanda contra **L'Estel de Mallorca** i contra **Josep Palou** per un article que aquest va publicar el passat 15 de gener, en la sèrie **Galeria de Fantasmès**, durant la grotesca campanya endegada contra Cristòfol Soler per part de l'ABC i que provocà a Mallorca un esclat de rebuig i d'indignació. Ara, el capsigrany madriletà es fa l'ofès i reclama quinze milions de pessetes per una suposada "intromissió il·legítima en el honor" (sic), quan ell mateix i

els seus acòlits —l'autoritat moral dels quals és nul·la— no s'abstenen no gens ni mica de treure fems per la boca i desbarrar històricament contra el nostre poble, les nostres institucions i els nostres representants polítics i culturals. Llur migradesa espiritual no els permet acceptar els altres. Sabedors que juguen dins ca seva i amb l'àrbitre a favor, reclamant contínuament situacions de privilegi i relacions de supeditació i colonialisme. Estan massa acostumats que els riguin les pressumptes gràcies, i no se'n poden avenir de la gosadia de Josep Palou en **definir** l'aspirant a demiürg, en Luis María, amb 198 adjectius qualificatius. Breument: que sàpiguen d'una vegada i per sempre que no els retrem cap mena d'acatament, ni tampoc farem gala d'essencialisme cristià i oferirem l'altra galta quan se'ns bufetegi. Que se'n vagin convencent. Res no negligirem, per insignificant que pugui semblar, en la defensa de la nostra terra. Clear if know —molt clar per als qui ja ho saben.

Mateu Ferrer escriu a **Ca'n Picafort**, dins el número de setembre:

Per la llibertat d'expressió

Potser hàgiu vist aquests dies per la premsa que el director del diari ultraconservador madrileny ABC ha interposat una demanda contra el diari company nostre **L'Estel de Mallorca** i contra el seu col·laborador **Josep Palou**, degut a un article publicat el passat 15 de gener a l'Estel, dins la sèrie **Galeria de Fantasmès**. Luis María Anson (director d'ABC) vol que li paguin 15.000.000 pts. per una suposada "intromissió il·legítima en el honor", quan ell ha estat tota aquesta primavera passada denigrant a l'ex-president balear, Cristòfol Soler, atacant-lo pel simple fet de defensar la seva terra, la seva identitat.

L'Estel de Mallorca —el diari dels mallorquins— és una publicació que amb el seu cap al front, **Mateu Joan Florit**, no s'ha cansat mai en denunciar a tots aquells que només volen per a les Balears una regió sense identitat.

És per això que en nom de "Ca'n Picafort" express el nostre recolzament a **Josep Palou** i a **L'Estel**, i m'adheresc al comitè de defensa per la llibertat d'expressió, a l'igual que personalitats com **Fèlix Pons**, **Pasqual Maragall**, **Maria Antònia Munar**, **Antoni Mir**, **Damià Pons**, **Planas** i **Sanmartí**... ja que els qui treballam en mitjans de comunicació —siguin o no d'àmbit local, de tiratge reduït o sense el poder dels diaris— tenim el mateix dret que els "grans" per dir la nostra.

Així mateix, el núm. 168 de **Pòrtula**, de Marratxí, dirigida per **Biel Massot** i **Muntaner**, ha reproduït la següent frase al peu de totes les pàgines parells de la revista:

Recolzam Josep Palou i L'ESTEL davant el prepotent L. M. Anson

El darrer número de **Flor de Card**, de Sant Llorenç des Cardassar, dirigida per **Josep Cortès** i **Servera**, convida els lectors a passar per la redacció per signar el manifest de suport. I finalment, **Inca Revista** dona "ditada de mel" a la campanya en defensa de la llibertat d'expressió.

Des de l'Estel volem agrair als nostres companys de la premsa forana aquestes mostres de suport, que ens encoratgen i animen a continuar endavant. Gràcies, amics! **Redacció Ω**

SUBSCRIPCIÓ POPULAR

Arran de l'ofertament que ens han fet lectors i simpatitzants de col·laborar econòmicament amb les despeses del judici per la denúncia de Luis M. Anson, hem obert una subscripció popular.

Podeu fer l'ingrés a la llibreta d'estalvi de la Caixa de Balears "Sa Nostra" núm.

0007 33 3.062.791-69

Us agraïm per endavant la vostra aportació

Segueixen augmentant les mostres de suport a Josep Palou i L'Estel

El nostre comitè de defensa per la llibertat d'expressió, constituït amb motiu de la denúncia del director del diari fatxa ABC, Luis M. Anson, contra Josep Palou i *L'Estel de Mallorca*, no s'atura de rebre adhesions de tot arreu. Si voleu adherir-vos al manifest que apareix en aquestes mateixes planes, remeteu el vostre **nom i llinatges, professió, document d'identitat i signatura** a la nostra adreça: L'Estel de Mallorca. Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal (Palma). **Redacció Ω**

Josep Massot, historiador

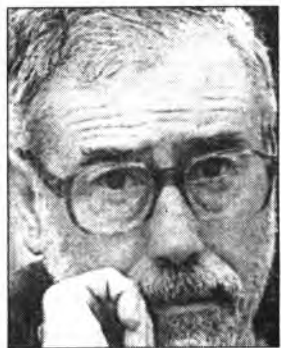
Josep Benet, historiador

Climent Garau, Grup Blanquerna

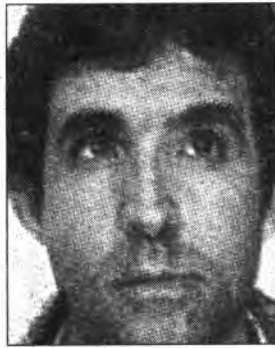
Miquel Alenyar, economista

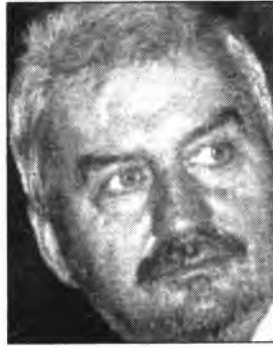
Jaume Pomar, escriptor

Carles Manera, professor UIB

Andreu Salom, Punt Informatiu Pollença

Cristòfol Carrió, escriptor

Josep Travesset i Anna Rosselló, escriptors

Miquel Ferretjans, Associació Cultural Sa Granera

Jaume Corberà, Filòleg

Marina Ferrà, estudiant

Mònica Pastor, Unió Mallorquina

Miquel Duran, catedràtic

Catalina Morant, Associació Cultural Sa Granera

L'ESTEL
de Mallorca
ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA
EL DIARI DELS MALLORQUINS

Comitè de defensa per la llibertat d'expressió

LES PERSONES SOTASIGNANTS EXPRESSAM EL NOSTRE REBUIG PER LA DEMANDA INTERPOSADA PER LUIS ANSÓN, DIRECTOR DE L'ABC, CONTRA L'ESTEL DE MALLORCA I L'ESCRITOR JOSEP PALOU AL TEMPS QUE REIVINDICAM LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Sisena relació de signants

Josep Massot (historiador), Josep Benet (historiador), Florència Ventura (professora de música), Climent Garau (Grup Blanquerna), Miquel Alenyar (economista), Carles Manera (professor UIB), Andreu Salom (*Punt Informatiu Pollença*), Biel Massot (*Pòrtula*), Mateu Ferrer (*Ca'n Picafort*), Miquel Duran (catedràtic), Jaume Pomar (escriptor), Miquel Ferretjans (Associació Cultural Sa Granera), Catalina Morant (Associació Cultural Sa Granera), Francesca Oliver (Associació Cultural Sa Granera), Àngel Gené (ensenyant), Francesc Lladó (professor), Joan Buades (professor), Joana Jordà (llibretera), Margalida Bennàssar (llibretera), Caterina Amengual (mestra), Felip Cirer (mestre), Encarna Morey (mestra), Vicenç Garcia (mestre), Xavi Polo (estudiant), Josep Casalta (jubilat), Carme Chorva (administrativa), Maria Vilanova (ATS), Maria F. Díaz (ATS), Roser Chorva (funcionària), Joan Giralt (actor), Anna M. Ramos (estudiant), Miquel R. Salvo (filòleg), Antoni Meneu (professor), Josep Esteve (funcionari), Manel Valls (tauleller), Josep P. Gil (catedràtic batxillerat), Vicent Goterris (laurador), Santiago Vilanova (ensenyant), Joan Damià (historiador de l'art), Jordi Lloret (comerciant), Miquel Vifalta (laurador), Josep V. Cerdà (funcionari), Anna Àngeles (mestra), Francesc Claramonte, Clàudia Segura, Salomé Fortuño (professora), Encarna Nebot (mestra), Miquel Alemany (auxiliar d'infermeria), Guiem Daviu (ensenyant), Magdalena Palou (estilista), Antònia Vera (jubilada), M. Dolors Calvente (comerç), Catalina Gomis (mestressa de casa), Maria Lladó (administrativa), Joan Mañosa (català), Lluïsa Garcia (pensionista), Catalina Alorda (administrativa), Antonia Mateu (autònoma), Antònia Cifre (mestra), Margalida Cerdà (mestressa de casa), Margalida Bibiloni (mestra), Caterina Miquel (mestra), Joan Simonet (mestre), Paquita Planells (mestra), Margalida Ferrer (advocada), Margalida Navarro (mestra), Joan A. Alemany (estudiant), Joan F. Conesa (jubilat), Inma Conesa (fisioterapeuta), Montse Conesa (esteticista), Montse Sans (mestressa de casa), Joan Campaner Llabrés (jubilat), Sheila Pashley (psicòloga), Catalina Pont (professora), Francesca Vidal (professora), Francesca C. Cabot (professora), Miquela Montserrat (professora), Miquel Vidal (professor), M. Isabel Cerdó (professora), Jaume Gelabert (estudiant), Antònia Lladonet (estudiant), Francesca Lladonet (professora), Michele Fiscaletti (patró de iot), Aurora Delgado (estudiant), Josep Ramon Alarcón (estudiant), Antònia Riera (immobiliària), Miquel Ginard (administratiu), Apol·lònia Adrover (broadadora), Joan Gelabert (estudiant), Maria Caldentey (estudiant), M. Montserrat Ramis (infermera), Mateu Ramon (metge), Ana M. Calafat (aux. infermeria), Ana Roncero (ATS), Joan Sancho (zelador), Catalina Escibano (aux. infermeria), Miquel J. Oliver (metge), Catalina Planells (aux. infermeria), Antonia Caldentey (mestressa de casa), Isabel Sureda (comerç), Antelm Ramis (administratiu), Joan Bayó, Sebastià Pol, (impresor), M. Lluïsa Martín (infermera), M. Josep Romero (comerç), Josep M. Fresneda (cambrer), Martí de la Oca, Joan Fullana (cuiner), Rosa M. Moyà (perruquera), Francesc X. Fuster (estudiant), Guillem Febrer (estudiant), Ramon Peset (decorador), Inès Aguilar (administrativa), Antònia Brunet (estudiant), Damiana Caldentey (dependent), Antònia Vicens (estudiant), M. Bel Nebot (dependent), Margalida Servera (dependent), Isabel Pascual (comerç), M. Magdalena Morey (comerç), M. Antònia Nadal (comerç), Francesca Soler (comerç), Francesca Febrer (comerç), Antònia Galmés (dependent), Francesc Llodrà, Francesca Pedrajas (administrativa), Pere Galmés (administratiu), Francesc Nieto (director hostaleria), Magdalena Servera (dependent), Lupe Díaz (dependent), Providència Rodríguez (dependent), Cristina Horrach (oficinista), Isabel Nadal (administrativa), M. Cristina Far (comptable), Antònia Bauçà (dependent), Cati Pascual (dependent), Cati M. Vives (dependent), Aina Adrover (administrativa), Joan B. Nadal (administrador), Pep Lluís Capó (muntador de portes), Biel Martorell (picapedrer), Joan Alcover (enterraments), M. Magdalena Riera (estudiant), M. Antonia Duran (estudiant), Bel Bassa, Joan Gomila (envernissador), Xesca Forteza (dependent), Tomeu Bauzá (estudiant), Joan Santandreu (estudiant), Josep L. Muñoz (xofer), Francesca Parera (mestra), Catalina Juan (administrativa), M. Magdalena Mascaró (mestressa de casa), Carme Perelló (administrativa), Joan A. Santos (arts gràfiques), Francesca Grimalt, Joan Caldentey (comerciant), Llorenç Sureda (estudiant), Antoni Riera (professor), Maria Llull (pensionista), Tomeu Ferrer (estudiant).

L'ESTEL de Mallorca

FIRES DE LLUCMAJOR

El grup de teatre Son Bonaventura, de Llucmajor, ha celebrat enguany el seu desè aniversari amb la representació de la comèdia de n'Alvaro Portes *Una casa d'embulls*. Enhorabona pels deu anys! A propòsit, varen posar un stand a la Mostra Il·lucmajorera.

Na Carme Avila, na Mercè Oliver i na Flora Navarro exposaren estàtues de sants, busts, animals i vitrines a la Fira de Llucmajor.

Fa un any i mig que en Joan Huguet, de Llucmajor, i la seva dona, na Catalina Bauçà, han posat una fàbrica d'esponja artificial i **poliester** al carrer del pare Caldés, a Llucmajor. Els seus clients són els decoradors, els tapisers, les clíniques ortopèdiques, etc. Els trobarem a la Mostra Il·lucmajorera.

N'Antonia Fleixes, pintora-gravadora va exposar "Formes sorgides" (nuus femenins); també es escultora. La trobareu al 290351.

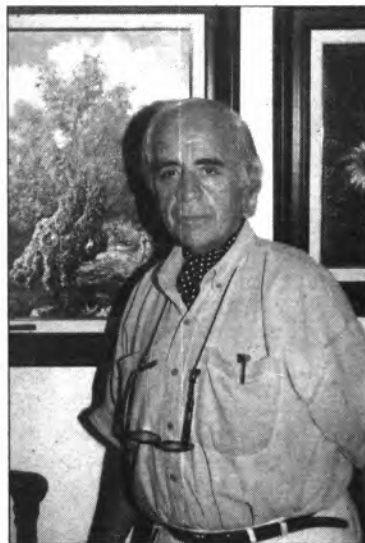
Na Cati Aguiló amb el seu marit, que és a la vegada el seu relacions públiques i regidor d'esports de l'Ajuntament de Ciutat, va exposar paisatges, retrats i natures mortes a la Fira de Llucmajor.

En Joan Llompart, qui abans feia de joier a s'Arenal, va exposar paisatges i marines a ca seva, que és al carrer de la Constitució.

En Joan Calafat va exposar natures mortes, paisatges, patis i retrats. En Joan és el millor retratista que hem conegut, fa classes particulars de dibuix i pintura des de fa molts d'anys, de manera que es pot dir que ha ensenyat dues generacions de llucmajorers. Des de l'any 1957 va fer classes al col·legi de Sant Miquel i, a partir de l'any 1960, al col·legi de Sant Bonaventura. També va fer classes al col·legi de Nostra Senyora de Gràcia de Llucmajor.

En Bartomeu Mateu i Borràs va exposar paisatges de muntanya, marines i natures mortes a la fira de Llucmajor.

En Francesc de la Hoz, de s'Arenal, va exposar marines i paisatges a la Fira de Llucmajor.

Na Miquela Puig va exposar oliveres i marines a la Fira de Llucmajor.

En Jaume Catany, escultor i ceramista, i n'Antoni Pomar, pintor, exposaren conjuntament les seves obres a la Fira de Llucmajor.

Na Margalida Ramon, de Son Ferriol, va exposar olis damunt paper fet a mà, la qual cosa dona a la pintura una textura molt especial. Els motius són paisatges, natures mortes i molins de Son Ferriol.

Na Francisca Ramis i na Margalida Vilallonga exposaren olis i flors prem-sades, respectivament, a can Llepa-seta de Llucmajor.

L'ESTEL
de Mallorca

NECESSITAM
PROMOTORS I PROMOTORES
de **L'ESTEL de Mallorca**
a les illes Balears i a la resta
dels Països Catalans

Tel. **26 50 05**

La barra d'Ibarra i l'absurd de Catalunya

No en volia saber d'altra!!! Ens roben la cartera i a sobre volen decidir en un referèndum si tenim o no dret a percebre el 30% de la riquesa que nosaltres, els catalans, som capaços de crear. És pot ésser més barrut?

Amb tot, personalment, a mi no em sorprèn gens ni mica el gruix de ciment armat que recobreix el rostre dels nostres veïns, car en més d'una ocasió havia sentit explicar al meu professor Carles M. Espinalt la següent vivència: "Es trobava el meu mestre al Col·legi d'Advocats de Barcelona on, entre d'altres, parlava el nostre il·lustre economista Trias Fargas. El ponent féu una dissertació molt assenyada sobre la política econòmica que calia aplicar a Catalunya. I, poc més o menys, digué: 'Imaginen-nos que els catalans produïm una riquesa de cent pessetes. És lògic i natural que si som dins l'Estat espanyol, contribuïm, per exemple, amb 20 pessetes per a despeses de l'estat i, com en aquest s'han constituït diferents autonomies que suposen despeses extres, afegiren 15 pessetes per paliar el nou dispendi. I, les seixanta-cinc restants, es quedarien a Catalunya per a cobrir les nostres necessitats'."

El raonament no podia ésser més equànim i, quan acabà la dissertació, el professor Carles M. Espinalt, s'atansà al confe-

renciant per felicitar-lo tot dient-li: "Trias, amb aquest plantejament anem per bon camí." I, ell, li contestà: "Això mateix li he dit al ministre i saps què m'ha respost? Doncs 'que haciéndolo de esta manera parecería que Catalunya nos protege'." És a dir, els hem de mantenir però sense que es noti que viuen a les nostres esquenes, altrament podríem ferir el seu "orgullo de hidalgos". D'altra banda, tot fent de macarres, cada vegada que volen, poden titllar-nos d'insolidaris, egoistes, lladres i gasius.

Tot plegat els permet camuflar els seus intrínsecs defectes, car pagant nosaltres, ells, són molt esplèndids. Veiem en aquest sentit el que explica Valentí Almirall en el seu llibre *Lo Catalanisme*, en reproduir les paraules d'un ambaixador veneçianà que al segle XV, visità aquelles terres: "Tots aquells pobles diu— són per naturalesa inclinats a alçar-se contra el senyor, i així hòmens com dones són tan bruts de cos com plens de gelosia. Tenen ingeni natural, però no l'apliquen a doctrina ni estudi de cap mena. Viuen tristament tancats a casa perquè entre ells hi ha molta pobresa, i tot lo que poden estalviar en un any ho llençen en un dia per aparèixer més grans de lo que són." Del segle XV ençà, què ha canviat? Aquest "ingenier natural" només el fan servir per colonitzar, saquejar, espoliar o

robar, però el més greu del cas no és que ells no evolucionin, sinó que nosaltres ens deixem prendre la cartera i, alhora, vulguem creure'ns que la jugada florentina i maquiavèlica radica a negociar que ens donin el trenta per cent de la nostra riquesa que encara no hem cobrat ni el quinze.

Els nostres polítics no han passat d'aquella època infantil en la qual hom es "mama el dir", mentre els veïns no paren de mamar de la nostra "mamella". I, a sobre, som nosaltres qui paguem l'exploació, subministrament i ús de fruit. A canvi de què? Simple: que ens deixin ésser espanyols!!! Així, com ells, podem passejar-nos pel món amb la llufa de "ladrones, viva la virgen, pícaros, soplones, inquisidores y caciques". Què més volem? Si la política és l'art del possible, i, els arrauxats, som aquells que somniem amb "l'impossible" d'una Catalunya independent!!!

Amb tot, estiguem amatents, perquè entre tants barruts i tantes absurditats, poden acabar desbarrant. Com evitar-ho? Reclamant el divorci, que es faria factible amb un PLEBISCIT, car no oblidem, com deia el professor Carles M. Espinalt: "La por no fa traïdor a ningú, però té el poder d'idiotitzar-nos." Encarna Parreño, deixeble del professor Carles M. Espinalt, *Front pel Plebiscit per la Independència dels Països Catalans* Ω

ALCALÀ DE XIVERT Una tela amb militars a la decapitació de sant Joan causa polèmica

La tela del pintor burrianenc Vicenç Traver Calçada ha aixecat polèmica entre la població d'Alcalà de Xivert. L'obra mostra la decapitació de sant Joan Bautista, patró de la localitat, a mans de tres soldats de la nostra època, vestits amb calçons mimetitzats dels que avui dia utilitza l'exèrcit espanyol.

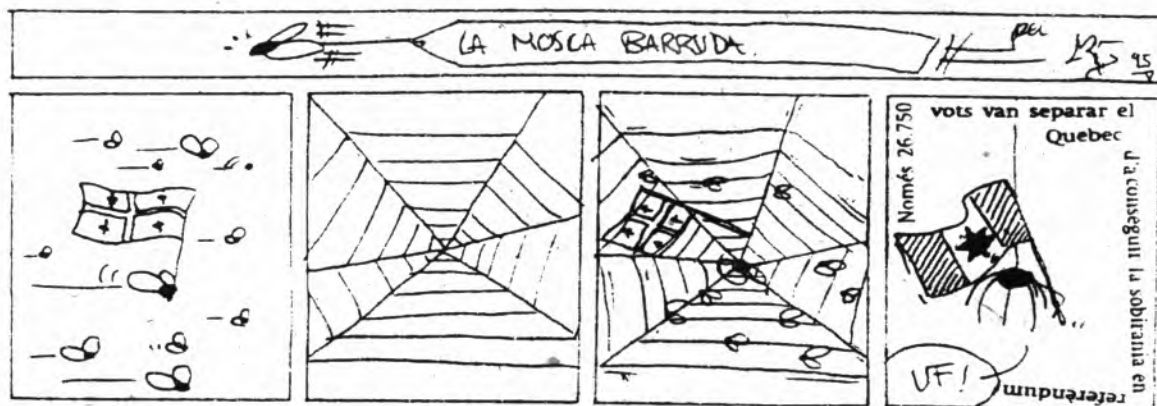
La feina està realitzada en una post de vint-i-dos metres quadrats i en aquests moments es troba dins l'església parroquial d'Alcalà, a l'espera d'ésser instal·lat a l'altar major.

La tela de la polèmica a Alcalà de Xivert

Molts de veïns han visitat l'obra de l'artista de Burriana. Alguns opinen que és una obra massa moderna i que la indumentària dels soldats executors no és la més adequada.

Pere Anyó, rector d'Alcalà de Xivert, ha manifestat que "s'ha cercat un contingut per al quadre que és una idea religiosa molt bonica. La degollació de sant Joan Baptista, així com la crucifixió de Jesucrist, es pot entendre en clau de la lluita del Mal contra el Bé". Anyó ha indicat que allò que va produir la mort de sant Joan fou el mal i la injustícia. "Pintar els romans i els jueus d'aquella època comporta un perill, perquè pensem que ells el maten i nosaltres ens quedem tan tranquils. Avui en dia es podria produir la mateixa injustícia", diu el rector, qui afegeix: "Les figures dels tres soldats no són tan polèmiques. El de l'esquerra no mira el que està passant. Ens mira a nosaltres com si volgués dir: I vosaltres, quina postura preneu? Amb qui esteu, amb el Bé o amb el Mal? En un segon pla apareix el braç executor, un rostre seriós que observa el que està a punt de succeir." Redacció Ω

Viajes Aliaga S.A.
BAL. 34

**Viatges nacionals
i internacionals**

Plaça del Migdia • El Toro
07182 Calvià (Mallorca)
Tel. (71) 23 20 22 • Fax (71) 23 22 37

Jaime Grimalt Massot, c.b.

**TRANSPORTS I MATERIALS
PER A LA CONSTRUCCIÓ**

Tel. 55 44 61 • Fax 55 04 71
Avda. Baix des Cós, 82-84
07500 Manacor

**Reparació d'automòbils
Oli • filtres
Tubs d'escapament al moment**

c/ Còndor, 81 • Tel. 10 04 08 • Son Ferrer (Calvià)

El do del llenguatge

ANDREU SALOM I MIR

Els humans tenim un do absolutament únic, un do que ens permet tenir consciència i dignitat. És el do del llenguatge, que atorga a l'home i a la dona la possibilitat única que el faculta per esser persona. Doncs bé, d'antuvi cal reivindicar la igualtat de totes les llengües i llur unitat essencial, en el sentit que totes, absolutament totes, són plenament vàlides per a la comunicació, l'aprenentatge i la representació verbal de les emocions més íntimes.

El món n'és ple, de llengües, i totes fan la funció, la mateixa funció que els pertoca... si és que les deixen tranquil·les. Perquè les llengües no tenen cap culpa de les manipulacions de què són objecte en funció d'obscur interessos de domini i de poder. Tant és així que, per antinatural que sigui, sovint una llengua és usada per anorrear-ne una altra... Aquesta xenofòbia lingüística, que pot culminar en un lingüicidi consumat, és només explicable per la ignorància, per la por i la malícia que els humans podem, malauradament, sentir. Únicament l'aprenentatge profitós d'altres llengües i una educació basada en el respecte i l'igualtat pot superar el perill de la tendència totalitària.

Molt sovint, l'aïllament, acompanyat de xovinisme, s'ha tornat profundament bel·ligerant i s'ha cregut en el deure de donar satisfacció a la seva autocomplaença, a la ridícula sensació que el nostre món és el món veritable. Fóra com una mena de paranoia en què cal anihilar, en funció d'uns suposats deliris de grandesa, tot allò que és dels altres, que és diferent.

De prejudicis lingüístics n'hi ha pertot arreu. Afecten fins i tot als il·lustrats. És així que parlèn de llengües fàcils o difícils, de llengües clares o fosques, de "dolces" o "aspres", etc., fins i tot entre autoritats reconegudes en el món de la filologia. Adhuc hi hauria llengües de "cultura" i llengües "d'anar per casa". Però sabem, indefectiblement, que totes les llengües són de cultura, car totes les col·lectivitats humanes tenen cultura. L'ampli ventall de les llengües és un patrimoni essencial de la humanitat i de la consciència col·lectiva.

L'estimació a la pròpia llengua ens fa més humans. De tal manera que totes les llengües del món continuaran vives si llurs parlants nadius no deixen mai de conservar-les. Ara bé, si la mesquinesa humana, representada per les ànsies de domini i de poder, s'hi interposa -cosa que sovint succeeix-, l'avenir de les llengües trontollarà, la xenofòbia i el xovinisme faran el seu camí i ens resultarà cada cop més difícil viure en la coherència i en la dignitat, farem cas al poeta i "direm la veritat sense repòs / per l'honor de servir sota els peus de tots". Ω

LA MÀFIA A MALLORCA

El latifundisme i el contraban

PERE GRI

Un dels factors a tenir en compte a l'hora d'avaluar les causes que influïren en el contraban posterior a la Guerra Civil, és el latifundisme.

Segons el llibre de l'actual secretari de l'Ajuntament de ses Salines, Joan Burguera i Vidal, *El contraban i la seva influència sobre la població de la zona sud de Mallorca*, publicat per la conselleria de Cultura del Govern Balear, es pot deduir que els grans latifundis de ses Salines: sa Vall, sa Vallet, es Pi des Corb, ses Colònies, es Morells, es Bertomins, es Mitjà Gran, na Frare i na Ramona, es convertiren per obra i gràcia del propietari principal, Joan March, i durant aquells anys de tristesses i penalitats, en llocs d'entrada massiva de gènere de contraban. En Verga i els botifarres dirigien el negoci del contraban, que es duia a terme mitjançant un procediment molt complex i alhora molt interessant. Donat que resultava totalment impossible dedicar-se a aquesta activitat de forma individual, es formaven companyies i grups, que en realitat eren autèntiques societats anònimes a la clandestinitat. Les companyies, promogudes per persones d'esperit mafiós, se solien formar dins un ambient quasi familiar, i sobretot per persones de màxima confiança d'en Joan March i dels botifarres que li feien costat. Les companyies del contraban funcionaven a tota l'illa, però sobretot en els latifundis abans esmentats. Com es pot suposar no tenien cap casta d'estatuts ni reglaments escrits, i totes les qüestions que es presentaven es resolien directament pels seus components, segons les regles típiques mafioses. Normalment eren dirigides pels caps mafiosos que hi havia llavors a la nostra illa, individus que o bé eren botifarres d'estirp o bé es tractava de gent com en Verga, negociants sense escrúpols disposats a utilitzar qualsevol mètode per tal d'acumular un capital que llavors aniria destinat a activitats menys innobles. Els caps mafiosos mallorquins dels anys quaranta i cinquanta, la majoria cacs de mentalitat feudal, prenen les decisions en el negoci del contraban, decidien els gèneres que s'havien de dur, la quantitat del gènere, les dades pels transbordaments, les persones i autoritats que calia subornar i la quantitat que calia pagar-los. En mans de la gent, diem-ne comuna, se solia deixar només la construcció de secrets, la feina a la vorera i els trasllats de gènere. Aquesta major responsabilitat dels dirigents de l'empresa es feia notar de manera ben visible quan era el moment de liquidar els guanys, però no en el moment de quantificar les pèrdues que hi havia. Contra les decisions dels botifarres no es podia entaular cap discussió pel fet que ells eren els protegits del règim, al mateix temps que els autèntics senyors feudals de la comarca. Durant aquells temps, la moneda espanyola -la pesseta- quasi no s'admetia als mercats internacionals, això obligava els contrabandistes a procurar-se divisa estrangera, sobretot el dòlar americà i la lliura esterlina. Amb tals formes i maneres, tant en divises com en pessetes, els clàssics cacs de Mallorca, i altres de nous, aconseguiren acumular un bon gruix de capital sobre el que es va muntar l'actual indústria turística. Els pobles de la vorera de mar, ja des de temps molt antic molt més propensos a acollir-se a tot allò que arriba de fora, no tardaren a adaptar-se als nous costums, cultures i formes de vida de la gent estrangera que venia a estiuar a la nostra costa. Arribaren altres màfies, primer amb els jocs d'atzar, llavors la prostitució, més endavant les drogues. Acabada l'era d'or del contraban, els contrabandistes que havien guanyat doblers no estaven disposats a tornar a acabar a no res. Fundaren negocis de construcció, compraren terres, hotels, restaurants, pensions, botigues de *souvenirs*. D'altres, com n'Antoni Fontanet, muntaren explotacions de granges de porcs, gallines etc, que els han donat molts bons resultats.

Després de l'extinció del contraban, la màfia ha continuat existint, fins i tot es pot parlar que la seva força ha adquirit a Mallorca una major vigència en els darrers anys, com ha quedat demostrat en altres articles d'aquest serial. Ω

Eliminem les mines

Una mina és una arma que, normalment enterrada i amagada, explota al contacte o pressió exercida per qualsevol cosa (tanc, camió, animal o persona).

Les mines antipersonals són les més desenvolupades en els darrers temps. Exploten per la pressió d'un pes molt petit. D'aquesta manera, qualsevol persona pot convertir-se en la seva víctima.

Hi ha més de 110 milions de mines sembrades i a punt d'explotar en 64 països, i 100 milions que estan emmagatzemades.

Àsia i Àfrica són els continents més perjudicats per la plaga de les mines. A Angola i Cambodja hi ha més mines que habitants. A Kuwait hi ha 280 mines per quilòmetre quadrat. Una situació similar es viu a Amèrica Central i a la del Sud. A Europa, després de cinc anys de guerra als Balcans, Bòsnia i Croàcia n'han quedat molt afectades.

Unes 100 empreses de 50 països produeixen setmanalment 50.000 mines (al principi de la democràcia espanyola, l'actual president del PP balear, Joan Verger, va suggerir a una taula rodona a Sineu que hauríem de diversificar la nostra indústria posant fàbriques d'armes, en Biel Sabateret, el va interrompre ben rebent suggerint que es posassin fàbriques de xupa-xups). El preu de les mines és variable. Va des de les 250 pessetes les de més bon preu fins a les 30.000 pessetes les més cares. La majoria es poden comprar per 800 pessetes.

Més que per matar, les mines antipersona estan pensades per ferir i mutilar a fi de provocar un greu perjudici econòmic, sanitari i humà. El 80% de les víctimes és la població civil, sobretot nins i dones. Aquestes mines no fan diferència entre soldats i civils, entre temps de pau o temps de guerra. La seva sembra és fàcil i el fet que siguin actives molts d'anys fa que siguin un autèntic malson per a poblacions que viuen a llocs on hi ha hagut enfrontaments armats. A Cambodja les mines han matat i mutilat més persones en tres anys de pau que en quinze anys de guerra civil.

Segons estimacions de diverses organitzacions, les mines causen a tot el món uns 1.400 morts i 780 mutilacions cada mes. La majoria de les persones que sobreviuen a l'explosió d'una mina queden traumàticament mutila-

des i perden els braços i les cames. A països com Angola i Cambodja es calcula que de cada dues-centes persones, una ha sofert qualque amputació.

Les mines hipotequen el futur de molts països perquè estan col·locades a centres d'abastiment, de producció, vies de comunicació, camps de cultiu... A la majoria d'aquest llocs on les persones viuen de la feina a fora vila i amb un Estat on no tenen cobertura sanitària, les mines suposen un autèntic trencament social, un augment de les situacions de fam i misèria.

Per aquest motiu, els governs miren de localitzar i desactivar les mines. És una tasca molt costosa en doblers i temps (desminar una superfície com un camp de futbol que se sembra en una hora pot significar tres mesos de feina i moltes vides humanes, de cada 5.000 mines neutralitzades, una persona mor i dues queden mutilades).

A dins l'Estat espanyol hi ha diverses empreses que en fabriquen: Bressel, Explosivos Alaveses, Explosivos Burgos, Fabricaciones Extremeñas i Unión Española de Explosivos (als Països Catalans tenim maneres més decents de guanyar-nos la vida). El Govern espanyol va aprovar l'any 1994 una moratòria de l'exportació de mines antipersonals que es revisa anualment, però pot seguir produint, emmagatzemant i fins i tot pot vendre mines a països que compleixin certs requisits establerts en la Convenció d'Armes Inhumanes. De totes formes, el secretisme oficial al voltant del comerç d'armes a Espanya impedeix conèixer la situació real.

En el marc d'una campanya mundial, les associacions sotassignants, estam fent feina conjunta amb l'Estat espanyol per aconseguir la immediata i definitiva prohibició total de la fabricació, utilització, emmagatzemament, comercialització i exportació de totes les mines i bombes de reïm, així com de les submunicions de característiques similars i dels mecanismes utilitzats per sembrar aquest armament. Tu pots ajudar col·laborant amb les nostres organitzacions, escriure cartes i articles als diaris i revistes informant de la qüestió i demanant un canvi d'actitud al govern. **Acadiaca, Greenpeace, Intermon, Manos Unidas, Metges sense Fronteres, Servei Jesuïta als Refugiats, Unicef** Ω

TENNIS SON RIGO

Tennis   Squash
Futbol-sala   Volei
Hàndbol   Mini-golf
Petanca   Tennis taula
Cir. footing   Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

Carrer de
Manacor, 121-C
Tel. 27 85 18
07007 Palma de
Mallorca

PERRUQUERIA TONI

Perruqueria de Senyores i Senyors
Expert en Dermatologia • Estudi dels Cabells
Son Mas • Andratx • Tel. 13 63 14
Obert: matins de 9:30 a 13 h. Horabaixes de 17 a 21 h.

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada
Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

NATUR HOUSE

MARGARITA RINCON

Herboristeria de Productes Naturals

Avda. Puig del Teix, 23 • Tel. 69 51 97 • Santa Ponça

L'ESTEL de Mallorca

EL MILLOR SUPORT PUBLICITARI
DE LA VOSTRA EMPRESA A MALLORCA

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Restaurant - Bar JAIRA

MENÚ ECONÒMIC • TAPES VARIADES

c/ Puig del Teix, 18 • Tel. 69 08 64
07180 Santa Ponça (Mallorca)

BAR - RESTAURANT ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Can Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

DON CAMELO ENDOLCEIXI LA SEVA VIDA!

dolços • caramel·los • fruits secs • aperitius • tartes • bom-
bons • pastes... i tot el que necessiti per a les seves festes
c/ Puig del Teix, 15 local 3 (davant l'Ambulatori) • Santa Ponça
Obert de dilluns a dissabte (9-14 h; 16:30-20 h)

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de na Tesa

Restaurant LOS CAZADORES

TAPES VARIADES • PARRILLA
Salvador Moreno Muñoz

Tel. 23 07 43 • C/ Milana, 3 • Son Ferrer • Mallorca

Plaça Santa Ponça • Tel. 69 00 22
Santa Ponça (Mallorca)

EL PETIT COMERÇ DÓNA VIDA I SEURETAT A LA BARRIADA

Quatre motius per anar a comprar a la petita i
mitjana empresa de la barriada:

1. Els beneficis de la petita i mitjana empresa mallorquina es reinverteixen a Mallorca, la qual cosa provoca que els doblers corrin de mà en mà i arribin a molta més gent.
2. El petit comerç la majoria de les vegades són empreses de tipus familiar que creen llocs de feina estables.
3. La petita i mitjana empresa ofereix un tracte humà i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
4. Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

Mallorquins! Mallorquines!
No deixeu de comprar als comerços
de la barriada o del vostre poble!

És un suggeriment de L'ESTEL de Mallorca

TINTORERIA MANACOR

c/ Antoni Galmés, 1B • Tel. 55 18 03
MANACOR

Restaurant

CUINA MEDITERRÀNIA

Passeig de la Mar, 3 • Palmanova • Mallorca
Tel. 68 10 52 • 68 26 14

RESTAURANTE

Casa
Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

BORSA IMMOBILIÀRIA

A la plaça des Banc de s'Oli, lloc primer pis per trenta mil pessetes. Tel. 665336.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380. La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR ELÈCTRICA NYEGOS

Jaume Balmes, 45 • Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

El Trio musical Metropolitan s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat, Insero o hotels. Preus econòmics, Tel. 652672.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empapador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Reparacions de Tv, vídeos, àudio, antenes Tv. Tel. 753580.

Bugaderia Lliterma. Auto-servei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331, Can Pastilla.

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Cra. de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Pil·larí.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil·larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Persona cerca feina per fer a casa. Mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 297067.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

ANIMALS DE COMPANYIA

Si voleu un cusset petener de 4 mesos ben agut, telefonau al 265005.

PERSONALS

Industrial de 50 anys. 500.000 al mes. Desig conèixer dona senzilla, no fa res si té fills, que sia amorosa i dolça. 717354.

Estudiant de medicina, sense problemes econòmics, desig amistat amb fins matrimonials amb al·lota amorosa i educada de 20 a 25 anys. 719534.

Vidu, 61 anys. Bons ingressos, xalet, cotxe... vull la meua felicitat amb senyora casolana, amorosa i amable. 719534.

No ho tenc fàcil per entaular una amistat. Som jove i tímida, tenc 27 anys i una bona feina. Desig conèixer-te amb els millors fins. De 30 a 50 anys. 712064.

Relacions públiques viuda de 41 anys, bona situació, bona presència, esdevenidor resolt, desig amistat amb senyor culte d'edat similar a la meua. 717354.

Arquitecte, 49 anys, bona presència, 500.000 al mes, desig amistat senyora culta, formal i sense problemes. 719534.

Viuda 65 anys, molt distingida, bons ingressos i un cor gran. Desig conèixer senyor culte, 712064.

Industrial, 47 anys, ingressos elevats, pisos, cotxe, negocis; desig amistat amb senyora de 30 a 40 anys, que sia seriosa i sense problemes. 719534.

Atreix-te a cridar-me! Jo també ho necessito, me trobo sola. Tenc amistats, però me manca l'amor. 716385.

És que l'amor no té poder damunt tu? Industrial de 39 anys. 500.000 al mes, pis, xalet, cotxe. Desig casar-me. 717354.

Viuda, 55 anys, sense fills, negocis propis, pisos, estalvis; desig refer la meua llar amb senyor culte entre el 55 i els 68 anys. 717354.

ATS, 32 anys, viuda i amb una nina, sense problemes econòmics, desig amistat amb senyor formal. 719534.

Separat de 28 anys, tenc una bona feina, som senzill, amant de la llar i tenc la vida resolta. Desig refer la meua llar amb al·lota de la meua edat. 712064.

Enginyer de 36 anys, fadrí, futur assegurat, bona presència i molta d'il·lusió. Me vull casar amb al·lota seriosa entre el 25 i 36 anys. 719534.

Senyora de 27 anys, alta i atractiva, desig amistat formal amb senyora i senyoreta entre els 20 i els 40 anys. 726385.

Divorciada de 57 anys, 1'70 d'alçada, currota i elegant amb estudis superiors, pis i estalvis importants. M'agradaria refer la meua llar amb senyor culte. 712064.

Separada de 32 anys, estudis universitaris, cotxe i apartament, visc sola. Vull amistat amb senyor formal, m'és igual el seu estat civil. 726385.

Viuda de 57 anys, 1'65 d'alçada, sentimental, pis, cotxe, estalvis... M'agradaria conèixer senyor mallorquí, culte i sense problemes. 726385.

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosals.

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

tres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al·lots i al·lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isaben Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si som-nieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Senyoreta de 25 anys, morena, amorosa, simpàtica i amant de la llar. Bona situació, estalvis i cotxe. Cerc company fins els 40 anys. 712064.

Administratiu fadrí de 26 anys. Bon lloc de feina, estalvis, cotxe... M'agradaria trobar una al·lota formal per casar-m'hi. 712064.

Modista, separada i sense fills, de 31 anys. Pis, cotxe i estalvis. Vull conèixer senyor culte per refer la meua vida. 712064.

Empresari de 43 anys. Divorciat sense fills. Casa,

cotxe i un parell de negocis. Vull conèixer al·lota sense fills ni problemes. 712064.

Fadrina de 62 anys. Tenc pis, xalet i cotxe. Vull conèixer senyor viudo o fadrí, culte i sense fills. 712064.

Viuda de 56 anys, encara som ben guapa i tenc la vida resolta amb xalet, pis i estalvis. Vull conèixer senyor. 712064.

Fadrina de 31 anys. Curra i culta. Tenc pis i estalvis. Vull trobar un al·lot formal. 712064.

Estudiant de 22 anys. Som curro i culte. Vull trobar una al·lota de 18-20 anys. 712064.

Divorciat de 42 anys. Alt, culte i amant de la llar i dels nins. Cerc senyora dolça i afectuosa. 712064.

Viuda de 49 anys, joliva, cultivada i de poble. Tenc cotxe i vull refer la meua llar amb senyor bona persona i treballador. 712064.

Separada de 40 anys. Amorosa i simpàtica. Vull refer la meua llar amb senyor formal. 712064.

Metge retirat. Som ben curro i agradable, 1'76 d'alt. Vull conèixer senyora de gran cor. 712064.

Me trob ben tota sola. Tenc 52 anys i visc de rendes. Pis, xalet, estudi, cotxe... te faré feliç. 712064.

Militar fadrí de 29 anys, joliva, amorós i agradós. Me vull casar amb al·lota seriosa entre els 25-29 anys. 712064.

Divorciat de 65 anys: negocis, pis, xalet, cotxe. Vull conèixer senyora per no estar tot sol. 712064.

Senyoreta de 25 anys: Som morena, galanxona, simpàtica, d'1'65 d'alçada. Tenc estalvis i cotxe. Cerc company fins als 40 anys. 712064.

Senyora de 63 anys. Tenc una bona pensió. Som jovial, atractiva i encara estic per jugar a conillons amagats. Cerca'm al 712064.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

PETITS ANUNCIS

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

ENSENYANÇA

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat,

socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Vols aprendre a conduir sense esforç? Vine amb nosaltres! T'ho passaràs molt bé. Auto Escola Chela. Carrer 31 de Desembre, 48. Tel. 759438. Ciutat.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

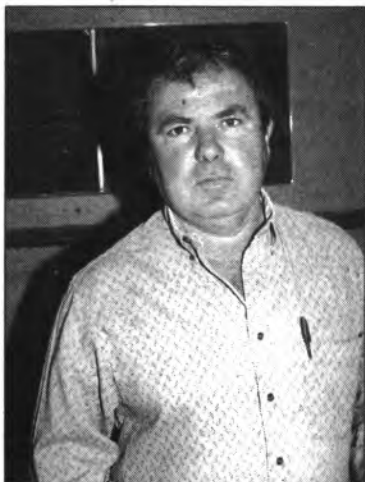
Na Catalina Suau es la madona des de fa sis anys de la botiga **Pintures Ferran**, a Calvià.

Na Remei Pérez, natural de Granada, fa sis anys que regenta el **Forn Nou** de Calvià. Abans el regentava en Ferran Martínez.

Les germanes Fernández són les madones joves del **Restaurant Jaida**, a Santa Ponça. És un dels primers restaurants del poble i va obrir ara fa trenta-cinc anys. Elles són filles de gallecs i fan molt bé el pop a la gallega, el caragols amb fonoll i el frit a la mallorquina. A la carta s'hi menja a partir de les 1.000 pessetes. El menú en val 800.

Fa catorze anys que en Miquel Riera va obrir el taller de reparació de cotxes **Riera** a Son Ferrer. Fa tota classe de reparacions i ven cotxes nous de totes les marques.

Fa dèsset anys que na Roswitha Ingwersen, natural de Berlín, va obrir la **Perruqueria Roswitha** al Port d'Andratx. Na Roswitha viu al Port des de fa vint-i-sis anys.

N'Angela Sánchez i la seva filla Sandra regenten des de fa deu anys la botiga de moda **Sandra** a Son Ferrer.

En Ramon Simó i na Rosalia Guillemet són els amos del **Supermercat Ca na Bosca**, a Calvià. Aquest súper, que abans era una botiga petita, el va obrir la padrina de l'amo, na Maria Esteva, l'any 1914.

En Joan i n'Elisabet són els amos joves del **Restaurant Es Cos**, de Sineu. Un bon restaurant on despatxen menús cada dia però que també organitzen dinars i sopars de batejos, noces, comunions i reunions de companyonia. Els integrants del Lobby per la Independència i els seus simpatitzants s'hi reuneixen a sopar els primers divendres de mes.

Recorda!!!

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent. El país ho necessita.

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

L'ESTEL de Mallorca

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

L'ESTEL de Mallorca

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

Feu país, família i amistat tot alhora.

DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

RELIGIÓ

La fe dels càtars

Un camí vers la reforma iniciada per Martí Luter

Avégades no resulta fàcil creure i viure la fe cristiana a les aca-balles del segle XX, per bé que ara no som conduïts a la foguera, ni passats per l'espasa, ni desterrats de Catalunya, perill que va haver de patir el meu besavi, i, malgrat viure en una societat permissiva i en crisi de valors ètics, morals i espirituals, moltes portes d'accés als mitjans de comunicació continuen tancades per als qui mantenim una actitud de fermesa de fe dins d'una societat que majoritàriament en postula una altra.

La paraula heretge té encara avui connotacions negatives, i si això passa al segle de les llibertats individuals, ja podem imaginar quina seria la situació al segle XIII. Per això voldria demanar el més gran respecte per a aquells que en el passat van haver de pagar amb llur vida, la seva *diferència*, acceptada lliurement amb tot el perill que comportava. El que durant segles existís un desig de bondat i de puresa (càthar en grec vol dir pur) estesa per tot Europa, és un signe positiu de la voluntat de l'ésser humà per viure millor i, per al creient cristià, un desig d'agradar Déu. Segons diu Döllinger, citant dades dels mateixos càtars del segle XIII, el nombre de persones que pertanyien a les comunitats càtares era d'uns quatre milions.

Hi ha qui diu que més que d'una forma diferent de viure el cristianisme, el catarisme era una filosofia. Però el fet que el pensament es tradueixi en praxis de la vida quotidiana, el desig de *ser bons homes* i, sobretot, viure una fe fins a les seves últimes conseqüències, és més que una idea filosòfica.

Quan el reformador francès Joan Calví, refugiat a Suïssa, publicà, l'1 d'agost de 1536, a Basilea, la seva gran obra *Institució de la Religió Cristiana*, no només combat el que ell considera errors de l'Església catòlica, sinó que també ho fa contra altres esglésies i moviments cristians. Calví escriu respecte als càtars, però no li preocupa altra cosa que el plantejament que fan de la puresa. Aquest és, segons Joan Calví, el punt de discrepància més important en el catarisme, i encara que molts de nosaltres no estarem d'acord amb alguns plantejaments que feia el catarisme, potser seria pedagògic considerar alguns dels seus punts i veure la repercussió que han tingut al llarg de la història.

Amb un Nou Testament a la mà (traduït a la llengua del poble), el qual consideraven com a tota autoritat espiritual i en feien la seva regla de fe i vida, era el comú del poble qui proclamava el Crist. D'això es constata: a) **el lliure examen del text bíblic** (prohibit pel papa Innocenci III), i b) **el sacerdocí universal dels creients**. Dues de les bases que romanen com a principis de les esglésies protestants de tot el món.

El bateig després de la conversió (no al bateig dels infants). El bateig no com a senyal de "pacte cristià" ni transmissor de salvació, sinó com un testimoni d'haver cregut i acceptat el missatge de Crist en les seves vides. Aquest és el bateig actual a moltes esglésies evangèliques.

La no adoració d'imatges (ni fer-les, ni venerar-les). La seva radicalitat els portava a renunciar al símbol de la creu. El seu argument explicat en conceptes actuals seria: Portaria un anglès una petita forca penjada al coll? O un francès, lluiria una guillotina? O un americà, una cadira elèctrica? Això són eines de mort! Per què vols lluir i venerar l'estri que van utilitzar per matar Jesús?

El Pacifisme (no a la violència, no a les guerres, no a la pena de mort). Han passat set segles, però l'Església que ells consideraven la perversió del cristianisme i la ramera de la profecia de l'Apocalipsi, continua admetent la justificació de les guerres i no condemna la pena de mort. El pacifisme és un fet en les esglésies evangèliques noutestamentàries.

La transsubstanciació. És una argumentació molt senzilla: afirmaven que tal cosa no podia succeir. Deien: "Si el pa que menges en commemoració de la Santa Cena fos veritablement el cos de Crist, després de digerit es mantindria la transsubstanciació, però no, es fa una defecació com un altre qualsevol; d'això no es pot dir que sigui el cos de Crist digerit." No és pas aquesta argumentació, sinó per plantejaments bíblics que les esglésies evangèliques refusen absolutament la transsubstanciació.

No voldria acabar sense retre un reconeixement a aquests *bons homes* (en el sentit genèric, no com a definició de ser càtar), ja que gràcies a ells es va iniciar el camí de la reforma religiosa, tant dins l'Església catòlica, amb Bernat de Caravall, Francesc d'Asís, Domingo de Guzmán, etc, com fora, amb Pere Valdès, que va iniciar un moviment de retorn a les fonts del cristianisme, i fou un dels pilars que farien esclatar la gran reforma del segle XVI. **A. Rodes i Català, escriptor i periodista** Ω

En Miquel Rosselló és l'amo des de fa onze anys del bar **Can Garrit**, a Calvià. Abans, l'amo era en Pablo Pérez. Aquest local és la seu de l'Associació de Caçadors de Calvià, amb cent quaranta socis. La directiva de l'associació es reuneix cada mes.

En Gregori Gual regenta des de fa dotze anys l'**Estanc** de Calvià. Aquest estanc fou obert per son pare, en Jaume Gual, ara fa una quarantena d'anys. En Gregori és el delegat de camp del Club Esportiu Calvià. Fou president del club durant quatre anys.

El matrimoni Ortega-Díaz, tots dos d'Andalusia, fa catorze anys que obren el **Restaurant Mexicà del Pilar** a Son Ferrer. Despatxen la *fajita*, la *ximixanga*, les *enxilades*... a la carta s'hi menja per unes 2.000 pessetes.

En Salvador Moreno i na Rosalia Muñoz, tots dos d'Albacete, fa deu anys que obren el restaurant **Els Caçadors**, a Son Ferrer. recomanen la porcella rostida, el llom amb col i la carn a la graella. A la carta s'hi menja a partir de les 1.500 pessetes. El menú del dia en val 850 i els caps de setmana 1.200.

En José María Cuesta, natural de Castella, fa quinze mesos que va obrir el **Bar Restaurant Albatros** a Son Ferrer. Els caragols amb fonoll, la sèpia a la planxa i els *callos* és el que recomana. A la carta s'hi menja per unes 1.200 pessetes. El menú en val 775.

En Josep-Antoni Morote, natural de Binissalem, fa dos anys que regenta el **Bar Escorial** a Son Ferrer. És un bar del Betis. També és la seu de l'Associació Esportiva Son Ferrer, amb equips alevins, benjamins, infantils i juvenils. També hi ha un equip a segona regional.

KURDISTAN LLIURE Els islamites tanquen una llibreria cristiana

Menys d'un any després de la seva obertura, la llibreria cristiana de Sarsink (Kurdistan lliure) ha hagut de tancar les portes. Proveïda per Portes Obertes ja poc després d'esser oberta, l'abril del 1994, el seu personal fou amenaçat per fonamentalistes musulmans.

Les amenaces de mort sovintejaren cada vegada més i, al desembre, els quatre empleats locals de la llibreria han hagut de passar a la clandestinitat, tot seguit d'haver amagat un munt de material. Aquesta havia estat la cinquena llibreria cristiana oberta al Kurdistan lliure, car la població musulmana ara també és receptiva a l'Evangeli i els vídeos cristians són regularment difosos per la televisió estatal del Kurdistan lliure, talment que la tolerància religiosa sembla lligada amb la llibertat nacional del poble kurd. També les minories cristianes (assíria, armènia i caldea) aprofiten aquesta llibertat per propagar llur fe entre la població musulmana, tot i la creixent oposició fonamentalista.

Queden encara una parell de llibreries cristianes a Dohuk, una a Erbil i una altra a Suleimaniya. Recentment dues noves petites llibreries han estat obertes en viles. William Brown, l'americà qui obrí la primera llibreria, ha sofert ja un parell d'atemptats amb bomba. Ω

T X E T X È N I A Literatura cristiana per a refugiats txetxens

La Missió d'Ossètia del Nord, al Caucas, ha informat a Portes Obertes que s'havia rebut bé la tramesa de literatura i que l'han distribuïda, en part, als refugiats txetxens, els quals mostren gran interès.

Portes Obertes va enviar fa uns mesos a Vladikavkar 5.000 bibles en rus per a infants, 2.000 llibres d'estudi, 10.000 exemplars en rus de la vida de Jesús en dibuixos i 15.000 exemplars d'un llibre en osseti (*Jesús, amic dels infants*). Dissortadament no hi ha literatura cristiana disponible en llengua txetxena.

El poble txetxè, ara assolat per l'exèrcit rus, és de religió majoritàriament musulmana.

Alguns refugiats txetxens assisteixen regularment a l'església de la Missió de M. Lunitxkin, cosa ben estranya en un poble tan orgullós i conservador islàmic.

Les Nacions Unides estimen en més de 410.000 els refugiats al voltant de Txetxènia. El fet que els cristians puguin establir contacte amb els txetxens és potser la sola conseqüència positiva d'aquesta tragèdia. Ω

En Joan Martí, natural de la Pobla, regenta des de fa deu anys el **Restaurant Ciro's** a Palmanova. Cuina mediterrània: guisa el peix i la carn. Les costelles d'anyell, la porcellana rostida i les albergínies farcides amb rap i marisc són la seva especialitat. A la carta s'hi menja per una mitjana de 3.000 pessetes; el menú en val 1.500.

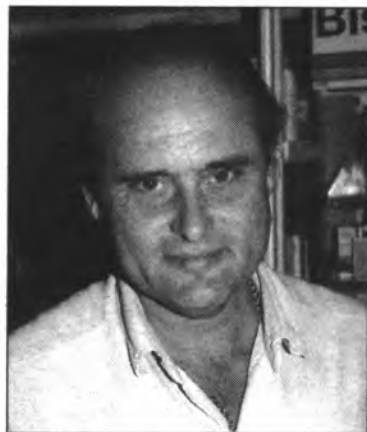
En Francesc Aliaga, natural de Múrcia, fa mig any que ha obert l'agència de viatges **Aliaga**, al Toro. És una agència receptiva de turistes de la República d'Irlanda. També venen bitllets i forfaits, tant a l'Estat espanyol com a l'estranger.

N'Antònia Torres, natural de Santa Catalina, fa vint-i-cinc anys que, amb el seu padrí, que era en Jordi Pujol, va obrir el **Bar La Ponderosa** a Magalluf. Aquest bar és el lloc de trobada de la gent que fa feina en aquesta barriada calvianera.

En Joan Vidal i Adrover, natural de Felanitx, fa vint-i-un anys que, amb el seu germà Miquel, va obrir el bar anglès **Captain arms**, a Magalluf.

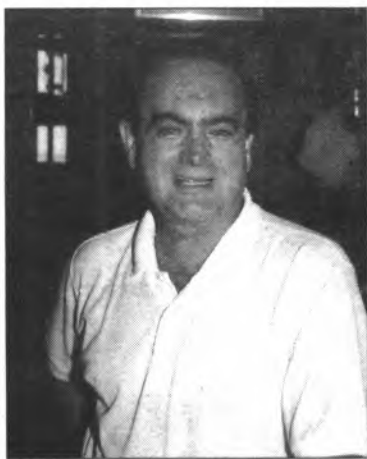
Fa vint-i-un anys que l'apotecari Llorenç Perelló va obrir l'**Apotecaria Perelló** a la barriada de Son Maties, a Palmanova. La seva senyora també és apotecària i té l'apotecaria al carrer de la Platja del mateix poble.

En Sebastià Coll, natural de Santa Catalina, fa vint-i-cinc anys que va obrir la botiga **Don Quijote**, a les Galeries Magalluf.

Na Carolina Henshaw, natural d'Escòcia, i el seu home Antoni Rovira s'han associats amb en Rafel Martell, natural de València, i regenten l'**Agència de Viatges Flash**, amb tres oficines a Magalluf.

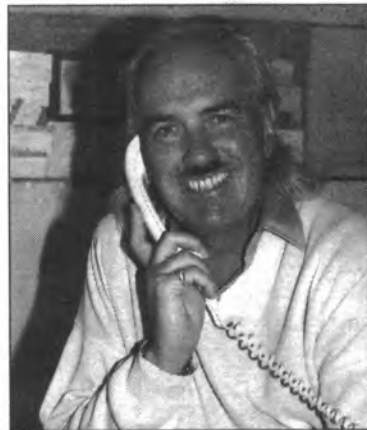
En Joan-Pere Fernández, natural de Múrcia, fa cinc anys que regenta la **Pizzeria-Restaurant Sun Inn**, a Magalluf. Un lloc on es menja per un milenar de pessetes. Despatxa menús a 800 pessetes. El restaurant és obert tot l'any.

Na Maribel Alen, natural de Galícia, fa dos anys que regenta l'agència de viatges **Gran Turismo**, a Magalluf. Ven excursions per Mallorca i viatges a Espanya i a l'estranger. Fa canvi de moneda i lloguer de cotxes.

En Josep Casadesús, natural de l'Arenal, fa dos anys que regenta la botiga de moda **Innocenti** a Magalluf. En Josep continua la saga dels Casadesús. Són pare va tenir botiga de moda des de fa molts d'anys a l'Arenal.

En Pere Blachmore, natural d'Anglaterra, regenta des de fa onze anys la botiga de lloguer de cotxes **Britcar** a Magalluf.

La lluita per l'autonomia en els anys setanta

Diversos lectors de l'*Estel de Mallorca*, interessats per la història de la lluita per l'autonomia en els anys setanta, ens demanen informació sobre els treballs publicats pel nostre col·laborador M. López Crespi en aquella època. Com tothom sap, molts dels polítics actuals que viuen de les nostres contribucions, en aquell temps o anaven a la guarderia —els més nombrosos— o —alguns— eren uns espanyolistes desfermats. Recordar la nostra història és el deure

En temps de la dictadura, el nostre col·laborador M. López Crespi defensava el dret d'autodeterminació enmig del carrer. Moltes d'aquestes accions acabaven amb una detenció i amb processos judicials.

principal de tot bon patriota. En Miquel ens ha passat un breu resum d'alguns dels seus treballs publicats en la premsa a mitjans i finals dels anys setanta. Vet aquí la nota que ens ha fet arribar.

La lluita per l'autonomia i l'autodeterminació en els anys 70

Articles de M. López Crespi en defensa del dret d'autodeterminació dels Països Catalans i de l'autonomia de les Illes publicats en els anys setanta.

Autonomia: la lucha contra un silencio (Última Hora, 15-II-78); *Els altres callen...* Autonomies: al gust d'UCD (Balears, 25-II-78); *Nuestras enmiendas al Proyecto Constitucional* (Balears, 5-III-78); *Al Sr. Antonio Ensenyat* (Última Hora, 11-III-78); *Autonomía de Baleares y Pitiusas* (La Voz de los Trabajadores, III 78); *Per l'Autonomia* (Balears, 18-IV-78); *Autogovern i estatut* (a la secció "La Columna de Foc" del diari Última Hora, 22-4-78); *En defensa de la nostra nacionalitat* (en la secció "La Columna de Foc", Última Hora, 5-V-78; *La Constitució: greus limitacions per l'autonomia* (secció "La Columna de Foc", Última Hora, 13-V-78); *El gonellisme d'UCD* (Balears, 4-V-78); *UCD: La dreta centralista de sempre* (Balears, sense data); *Per una constitució autènticament democràtica* (Balears, 16-V-78); *Mallorca: clamor contra UCD* (La Voz de los Trabajadores, 15-VII-1978); *El fascismo en Mallorca* (La Voz de los Trabajadores, 1-VI-78); *En defensa de una constitución auténticamente democrática* (escrit meu però signat per l'Oficina de Premsa de l'OEC, Balears, 20-VII-78); *La situación política actual* (Balears, 7-VI-78).

A tot això caldria afegir els articles que per recomanació del partit escrivia i signava amb el consabut *Oficina de Premsa de l'OEC* (per exemple: la sèrie d'articles titulada "Resultados del Pacto Constitucional UCD, PCE, AP, PSOE" que va ésser publicada pel diari Balears els dies 22, 23, 24 de juny i 2 de juliol de 1978). Redacció Ω

HISTÒRIES DEL DESENCÍS VIDA D'ARTISTA

les dues darreres obres de
M. López Crespi

de venda a totes les llibreries

Les dimensions reals de Catalunya

FERRAN LUPESCU

Andreu Salom i Mir, en el seu article "De polítics espanyols, construcció europea i manipulació lingüística" (*L'Estel*, núm. 347, 15 set. 1996, p. 4), en referir-se al "menysteniment en què es troben totes les petites –i no tan petites– nacions (...) que no disposen d'un Estat propi", apunta tangencialment un aspecte important d'aquella manipulació del llenguatge a què es referia: és a dir, avisa contra un tòpic empedreït i recorrent que cal eliminar d'una vegada: "Catalunya és un país petit". Evidentment, la vàlua d'una nació no té res a veure amb la seva grandària; però, en nom del rigor i de l'autoconeixença, cal que tothom sàpiga que la nostra nació, *Catalunya* (a voltes anomenada "Països Catalans"), *no és pas* un país petit, sinó, en termes europeus, un país mitjà, de dimensió comparable a Hongria, Portugal, els Països Baixos o Bohèmia. Això podem comprovar-ho dades en mà.

La superfície total de Catalunya és, arrodonint quantitats, de 59.214 km², i supera la de 18 estats europeus, com ara Malta, Luxemburg, Eslovènia, Macedònia, Albània, Bèlgica, Moldàvia, Regne dels Països Baixos, Suïssa, Dinamarca, Estònia, Eslovàquia, Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, etc. A nivell mundial, Catalunya supera la superfície de 67 estats, inclosos els ja citats, i també el Líban, Israel, El Salvador, Haití, Armènia, Taiwan, etc.

Amb uns deu milions i mig d'habitants, Catalunya supera la població de 28 estats europeus, com, per exemple, Islàndia, Malta,

Il·lustració d'Antoni Miró: *Ausiàs al capvespre* (1992).

Luxemburg, Estònia, Eslovènia, Macedònia, Letònia, Albània, Irlanda, Lituània, Moldàvia, Noruega, Bòsnia-Hercegovina, Croàcia, Finlàndia, Dinamarca, Suïssa, Àustria, Suècia, Grècia, República Portuguesa, Bielorússia i Iugoslàvia (Sèrbia-Montenegro). A nivell mundial, Catalunya supera en població 129 estats, inclosos els ja citats, i també Mongòlia, Nicaragua, el Líban, Nova Zelanda, Paraguai, Líbia, Israel, Tadjikistan, Somàlia, Geòrgia, El Salvador, Cambodja, Guinea, Bolívia, República d'Azerbaidjan, Tunísia, Equador, Madagascar, Cuba, Síria, etc.

Pel nombre de parlants (uns set milions, sense comptar els parlants potencials que componen la resta de la població del país), el català és la 21a llengua europea, d'un total de 56; immediatament darrere el búlgar i el suec, i per davant de llengües dotades d'Estat, com l'islandès, l'eslovè, el lituà, l'albanès, el noruec, el finès, el danès, etc.

El poble català (fins i tot restringint-lo als catalanòfons) es compta entre les cent ètnies més nombroses del món, essent el total mundial d'ètnies d'unes tres mil.

No parlarem, aquí, de realitats i virtualitats socioeconòmiques, producte interior brut, etc.

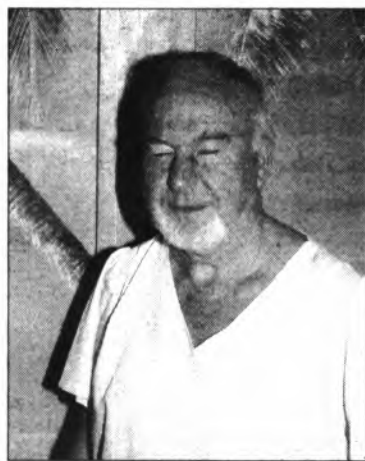
¿Caldrà insistir gaire més, encara, que Catalunya no és cap "país petit"? Ω

Fa tretze anys que na Marguerite Sesemann, natural de Suècia, regenta la botiga **Cristall**, a Magalluf.

Fa quatre mesos que el matrimoni López-Perálvarez ha obert la botiga **Fotolab**, de revelat de fotografies, al carrer Punta Balena, a Magalluf.

N'Angel Forcada va obrir ara fa trenta-un anys la **Perruqueria Angel** a Palmanova. N'Angel fou el primer barber de la barriada.

En Joan-Pere Solano, natural d'Andalusia, regenta des de fa sis anys el **Restaurant Carmen** a Palmanova. Despatxa menjar anglès.

Fa dotze anys que en Gregori Trillo, natural de Ciutat, va obrir el **Souvenir Trillo** a Magalluf. Abans, en Gregori ja tenia un *souvenir* a les Meravelles de l'Arenal.

Na Josefa Pérez, natural de Castella, fa dotze anys que va obrir l'**Elèctrica Trillo** a Palmanova. El seu home, el senyor Trillo, fa instal·lacions elèctriques i de llanterneria.

Na Júlia Molinero, natural d'Andalusia, fa quatre anys que regenta la **Perruqueria Unisex Margalida**, a Magalluf.

Fa vint-i-nou anys que la família Amengual es va mudar a Palmanova. Va obrir la botiga de queviures **Luxor**. Més envant va obrir dues sucursals més. Ara fa un any s'ha fet càrrec de la cafeteria **Delfi Platja**.

Tots dos nomen Vicenç Munar i són naturals de Costitx. Fa trenta anys que el pare va obrir la sabateria **Lita** a Palmanova.

En Joan Ribot, natural de Petra, fa cinc anys que va obrir la delegació d'assegurances **Santa Llúcia** a Palmanova.

L'ESTEL de Mallorca

La informació que no surt als altres periòdics

SUBSCRIVIU-VOS-HI!!

Dissolució de l'exèrcit espanyol

JAUME TALLAFERRO

"Som com els ases de Sòria, portam or però menjam palla", llegim al *Tirant lo Blanc*.

A *Epoca* llegim la corrupció número x-mil de l'honradet socialista i d'un cert patriotisme que un il·lustre entès va dir que és el darrer recés dels poca-vergonyes. En resum, de l'espanyolisme de sempre d'ençà la Inquisició cap ací.

Resulta que els amos de Manufacturas Valle S.A., de Madrid i Leganés, tenen el privilegi d'imposar llurs condicions als contractes adjudicats pel ministeri de Defensa per a equipar la tropa segrestada legalment per l'exèrcit espanyol. Açò és: 30.000 milions de pessetes entre 1994-96. Tot i això cal dir que es tracta de productes de mala qualitat i inflats de preu, amb informes desfavorables de les unitats on van destinats.

Ja l'anterior ministre de Defensa, J. Garcia Vargas, hagué de dimitir per un altre escàndol (CESID).

Els informes sobre aquests productes diuen: *"Los enganches para fundas de machetes o pistolas son inadecuados. Al estar situados muy bajos, producen gran incomodidad al andar o correr (...) La correa de sujeción que soporta el peso del equipo se abre constantemente (...), los enganches de los bolsillos de alojamiento de material y equipo se rompen o sueltan frecuentemente haciéndolos inútiles para su cometido..."* Sí: ho record, de quan feia la mili...

Fantàstica Espanya negra! El desastre d'Annual es produí per corrupcions militars molt greus. Per a tancar l'escàndol sagnant, Alfonso XIII imposà la Dictadura de Primo de Rivera, pare *xusquero* de l'inventor de la Falange Espanyola. Les coses no canvien, car jo vaig fer la mili a l'Àfrica i allí, ja en democràcia no podíem llegir més que *El Alcazar* o *Fuerza Nueva*, el mateix Blas Piñar donava mítings dins la caserna de la Legió, el nostre tinent ens demanava diners per passar electrodomèstics dins els tancs en anar de maniobres a la península, treballàvem de franc fent xalets o la compra dels oficials i un interminable etc. Per suposat que les corretges anaven cada una a on volien, com diu l'informe, llavors com ara, heus ací el misteri de l'Espanya eterna.

I és que ells mateixos fan que el *prestigio español* se'n vagi en orris. Durant la mili, tots els mesos teníem suïcidis o accidents (presumptament per explosius passades de data). La droga corria per al Legió (una volta que hi anàrem, ens férem un porro sols aplegant la *maria* que hi havia al costat de la cadira del bar, sense ni tan sols llevar-nos-en). I molt més que em call per evitar-me judicis corruptoespanyols.

El cas és que els amos de l'esmentada empresa (Pedro i Jesús del Valle) estan molt vinculats a militars d'alta graduació. El comandant Hernández és assessor de l'UTE de Manufacturas Valle, que té com a gerent un subintinent jubilat de la Guàrdia Civil (Miguel Domínguez). Uns altres: el general Herrero, el general Peñaranda (de la DIAM) i el general Peñas.

Els plecs de les bases dels concursos de Defensa consideren d'enorme importància el tipus de trau en els vestits dels soldats perquè duen els emblemes de les unitats militars. Manufacturas Valle té, sembla, el trau "ideal", perfecte, espanyolíssim, a 7 pessetes unitat. Això x 10 traus x 140.000 soldats fan quasi 10 milions de pessetes sols en traus.

Tot plegat fa que ningú no vulgui anar a la mili: segrest legal, sous miserables, tracte dubtós, corretges incòmodes i defectuoses, sobresous per els espavilats de sempre, bones amistats, traus cars per a emblemes militars, aparatosos *patriotismos* obligatoris... En fi, el còctel ideal per a provocar la indignació, la insubmissió a l'exèrcit, la insubmissió fiscal i la insubmissió a Espanya, i la insubmissió que desvetlla consciències endormiscades cap a la nostra necessària dignitat nacional.

Visca la independència catalana!

Fora les forces d'ocupació espanyola!

Prou de corrupció forastera, amb la nostra pròpia ja en tenim prou! Out Spanish, power from Catalonia!

Fora els *pícaros españoles*: salvem-nos-en abans que llurs cues no ens infectin! Ja sabem que és Espanya i cada volta ho sap més gent per més que ens vulguin "vendre la somera" l'ABC, Cadena Dial, Antena 3, la COPE i tota la resta de *patriotas, pícaros, inquisidores y soplones*, amb tota llur parafernàlia anestesiant a base de toreros, forces d'ocupació, folclòriques i resta de sectors improductius o parasitaris típicament espanyols, o sia, de no fiar-se'n. O presumptament parasitaris, no sia cosa que algun jutge espanyol se'm mosquegi. Ω

AIGUA POTABLE A DOMICILI

Als termes de Ciutat, Marratxí i Llucmajor

Telèfon 742768

Camí Vell de Costitx, 1
07510 SINEU • Tel. 85 52 46

filmació PC i Mac

Barrera, 54 • Tel. (971) 73 26 51
07014 Palma de Mallorca

El nacionalisme és a debat.

Revista trimestral

El núm. 28 és al quiosc o llibreria

"Pretén ésser una eina més al servei de la reconstrucció nacional dels Països Catalans oberta a totes les tendències i ideologies que vulguin, sense complexos, construir la nació catalana".

Subscriu-te i participa en el debat.

Targeta de subscripció

Nom _____
Adreça _____
Població _____ Tel. _____

☐ Subscripció normal ..... 2.500 Ptes.
☐ Subscripció suport ..... 3.500 Ptes.

Altres formes de pagament
☐ Xec bancari adjunt núm.
☐ Contraremborsament
☐ Gir postal

Domiciliació a Banc o Caixa

de _____ de 199 _____
Sr. Director Banc o Caixa _____

Sucursal _____
Adreça _____

Compte corrent/
llibreta d'estalvis núm. _____
A nom de _____

Distingit senyor,
Us preguem que fins a una nova ordre feu efectiu a Fundació CDP amb càrrec al meu compte corrent/llibreta d'estalvis els rebuts anuals, que per a aquesta entitat us siguin presentats. Cordialment,

Signat _____
Fundació CDP
Centre Documentació Política
Gran Via de les Corts Catalanes, 570, entresol
Tel. 454 97 02
Fax: 454 97 03
08011 Barcelona

**SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA
NO ET TALLIS I TELEFONA AL
26 50 05
I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES**

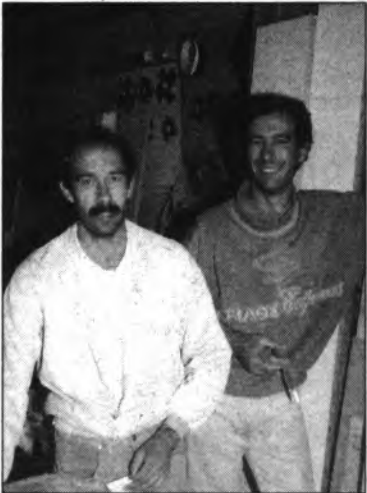
Na Rosa Morales, natural d'Andalusia, fa onze anys que va obrir el **Bar Rosita**, devora l'església de Calvià.

Na Bendit Johansson, natural de Dinamarca, és la madona de la **Fusteria Santa Ponça**, el titular de la qual és el seu home, en Rafel Perelló de Calvià.

En Santiago Muñoz, natural d'Albacete, fa devuit anys que va obrir el **Super Catalunya** a Santa Ponça.

Els germans Martínez, naturals de Granada, fa deu anys que obren la fusteria **Art i Fusta**, al Capdellà.

Fa vint anys que en Jaume Vicenç va obrir el **Taller Vicenç**, de reparació de cotxes, a Calvià.

N'Evangelina Palacios, natural de Cartagena, va obrir ara fa dotze anys la **Pastisseria Cati**, just devora l'Ajuntament de Calvià.

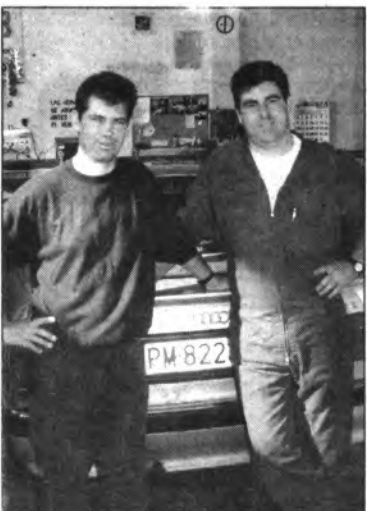
Na Josefina Torro, natural de la Casa Blanca, fa vint anys que va obrir el **Saló Carisma**, una perruqueria de senyores, a Son Ferrer.

N'Antoni Garcia regenta des de fa sis anys la **Cafeteria Es Molí**, al Capdellà. Despatxa plats combinats, entrepans i menús a 725 pessetes.

Na Rosa Meseguer i la seva filla Helena Villamor regenten des de fa un any el **Garden Son Ferrer**. Hi despatxen arbres, plantes i flors.

N'Arturo Cecilia i n'Antonio Granados són els amos dels **Tallers Arturo** de reparació de cotxes, a Son Ferrer.

**L'ESTEL
de Mallorca**

INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

**L'ESTEL
de Mallorca**

Na Raquel Fernández, natural de Múrcia, fa tres anys que és la dependenta del **Forn Son Ferrer**.

PARLEM CLAR I LLAMPANT

Escric a L'ESTEL de Mallorca perquè me dóna la gana

JOAN ANTONI ESTADES DE MONTCAIRE I BISBAL

Un bon dia me trob a una tertúlia de les tantes que tenim. Hi ha una "senyora d'uns cinquanta anys complits i de bona presència", la qual, un moment donat, me fa la reflexió següent: "Jo no sé com és que tu escris a *L'ESTEL de Mallorca*, un periòdic fet per fanàtics. La veritat és que no t'entenc, tu qui ets una persona sensata i moderada."

Crec haver-ho dit altres vegades, però ho tornaré a repetir per si de cas qualche sord o qualche cego encara no se n'ha assabentat:

No compartesc moltíssimes de les opinions expressades a *L'ESTEL de Mallorca*. No compartesc, per exemple, l'antiespanyolisme visceral. Per a mi, confondre el mot "espanyol" amb "xarnego", a Barcelona, o "foraster", a Mallorca, és fer el joc als centralistes de Madrid i de Castella, els quals creuen esser els únics ciutadans civilitzats del país i, nosaltres, els negrets o els morets de les colònies que només serveixen per fregar-los les sabates.

Ara, a les pàgines de *L'ESTEL de Mallorca*, hi col·laboram gent de tota mena. Nacionalistes radicals i independentistes, com en Mateu Joan, en Jaume Sastre o en Josep Palou; altres, aparentment més moderats, com en Jaume Simonet, en Tomeu Mestre, en Miquel Julià o jo mateix. Creients i practicants del Cristianisme, com en Ricard

Colom i jo mateix; ell, evangelista, i servidor, catòlic, apostòlic i romà gràcies a Déu. Agnòstics, o ateus, com en Jaume Sastre o en Joan Quetgles. Republicans, com en Tomeu Mestre, en Joan Quetgles o en López Crespí. Monàrquics, com jo mateix.

El que ens uneix és una cosa: sentir-nos fills d'una terra de parla catalana i tenir ben assumida la catalanitat de la nostra cultura, costums i llengua vernacle. Tots nosaltres creim que aquesta terra nostra de parla catalana, i no de parla castellana, francesa, anglesa o alemanya, té tant de dret, com qualsevol altra, a governar-se per si mateixa. Aquesta és la primera de les raons per les quals jo escric a *L'ESTEL de Mallorca*. El sentiment mallorquí, catalanista i nacionalista de tots els que hi col·laboram.

L'altra raó és més personal. Tant Jaume Sastre, Josep Palou, Tomeu Mestre, Jaume Simonet, Ricard Colom, Miquel López Crespí, Miquel Julià o jo mateix hem escrit el que hem volgut i així com ho hem volgut, a les pàgines de *L'ESTEL de Mallorca*. Mateu Joan, el nostre barbut director, mai no ens ha censurat cap opinió nostra. A totes les ha donat cabuda. Blanques o negres, republicanes o monàrquiques. Llibertat total.

Per tant, jo escric, i seguiré escrivint, a *L'ESTEL de Mallorca* perquè me dóna la gana. La reial i, a la vegada, republicana gana. Entesos? ☺

A l'amic Alexandre Ballester

Guillem Crespí Pons (Cremat)

Jo he fet aquest glosat a Alexandre Ballester, perquè és un home de bé dels poblers molt estimat.

N'Alexandre Ballester, molt honorable senyor, cronista i escriptor de l'Ajuntament pobler.

Un pobler de soca-rel prestigiós personatge a qui retem homenatge per ser home molt fidel.

Home molt enamorat de la llengua catalana,

a tots junt nos agermana, ell n'està encativat.

Un escriptor de primera, dels seus llibres tenim mostra, la seva obra ho demostra quina és la seva quimera.

La seva literatura la conegué bé tot Mallorca, Déu li do molts d'anys de força per seguir en l'escriptura.

Per acabar aquest glosat, sa darrera vos vull fer, vos diu en Guillem Cremat amb un bon crit ben sonat: A n'Alexandre Ballester. ☺

La cuina de na Tonina Bunyols i rosaris

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Algunes dates del nostre calendari tenen o tenien com a sinònim el nom d'un plat típic. Dir les Verges equival a dir bunyols i Tots Sants era el mateix que dir rosari. Anem a parlar-ne un poc.

El dia de les Verges, com sabem, és el 21 d'octubre. El dia abans, a les cases on hi havia fadrines, solien pastar bunyols perquè els joves que hi solien anar a fer serenates eren obsequiats amb aquestes pastes i amb un poc de mistela. No us cregueu que sols es fessin bunyols el dissabte de les Verges, sinó que en tornaven fer el sendemà i en altres ocasions com és ara per Tots Sants, per santa Catalina, en fer matances...

Els feien estovats i amb forat¹ (amb patata o/i moniato) i de vent.² Això sí, se'ls menjaven (el mateix que ara) ben untats de mel o arrebossats de sucre. Actualment poca gent fa els seus bunyols, els sol comprar fets i, a més, ara confonem els bunyols amb les lioneses farcides de crema, nata o trufa que ens venen a les pastisseries.

Quan s'acosta Tots Sants, veim penjats als aparadors d'algunes pastisseries uns rosaris fets de bombons i panellets,³ amb una patena d'encarabassat. Els que ja hem passat el mig segle els pegam una ullada i ja els veim com a cosa anecdòtica o com a part del passat. En certa manera és ver, els rosaris són una de tantes coses que hem perdut, tal vegada sense adonar-nos, amb el contacte amb altres costums i altres formes de vida.

Uns dies abans de Tots Sants, els padrins o els pares compraven un rosari als infants (més gros o més petit segons les seves possibilitats) els quals tot d'una se'l penjaven pel coll i sortien per mostrar-lo als amiguets. Com és natural, començaven a espipellar-lo, aquí intervenien els majors tot dient-los:

—No en podeu menjar fins el dia de Tots Sants, encara no està beneït!

Nosaltres, d'amagat, llepàvem un poc l'encarabassat de la patena, un poc un panellet i (tot i decantant un poc el paper) un bombó de xocolata. I, després de portar-lo una estona, el penjàvem a un clau (a vegades el mateix que hi havia el calendari) i, adesiara, vigilàvem perquè un germà més «viu» no ens hi pegàs el salt.

Els rosaris generaven, durant una mesada, una petita indústria casolana amb la feina d'embolicar els dolços i d'enfilar-los. N'hi havia de molts preus, en consonància amb la mida i la qualitat dels productes emprats. A moltes pastisseries en feien un de gegantí que solien rifar a un tant el número.

Els panellets, aquesta delícia culinària feta amb ametlles, no s'usaven únicament per fer rosaris, sinó que també solien esser presents a la taula per Tots Sants. Ω

¹ Quan una cosa sortia esguerrada hom deia: Pareix un bunyol sense forat!

² Vegeu *Les receptes de na Tonina* pàgina 155.

³ Vegeu *Les receptes de na Tonina* pàgina 158.

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL DE S'ARENAL

c/ Berga, 64 • Tel. 44 06 41

Obert de dilluns a divendres de 15:30 a 20 h.

Dissabtes de 10 a 13 h.

Novetats

Llibres

Francesc RIERA, *La causa xueta a la Cort de Carles III*

Bartomeu PROHENS, *Inquisició i bruixeria a Mallorca (1578-1650)*

Antoni GILI, *Aportació al Cançoner Popular de Mallorca*

Bartomeu RIERA, *Ciutat ha seixanta anys 1850-1900*

Andreu BIBILONI, *El comerç exterior de Mallorca. Homes, mercats i productes d'intercanvi (1650-1720)*

Gina GARCÉS, Ramon Aguiló: *Memòria sentimental del canvi*

Francisco OLLER, *Vocabulari de navegació*

Pere Calders, *Cartes d'amor*

Joan GUASP, *Fa molt de fred al nord de Quebec*

Antoni MARÍ, *El camí de Vincennes*

Miquel BEZARES, *Plaça d'Àfrica*

Jordi COCA, *Dies meravellosos*

PONS, ARDERIU, GARCÉS, *Poesia*

Jaume SANTANDREU, *Tristesa amant*

Elvira POMAR, *Transparències*

Miquel LÓPEZ CRESPI, *Punt final*

Miguel SÁNCHEZ-OSTIZ, *Un infierno en el jardín*

David TRUEBA, *Abierto toda la noche*

Umberto ECO, *La isla del día de antes*

També tenim novetats infantils i juvenils

Vídeos

La España de Franco, I i II

Molt soroll per no res

Robin Hood, Príncep dels lladres

CD

Jaume SUREDA, *Un cel més blau*

Tomeu PENYA, *Balades*

MÚSICA NOSTRA, *De dia i de nit*

Banda sonora de *Carrington*, Michael Nyman

Duke Ellington

Stephane Grapelli

Django Reinhardt

Consell Insular
de Mallorca

CONDEMNA A LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Peritatge lingüístic realitzat per:
Antoni Artigues
Gabriel Oliver (Biel Majoral)
Maria Conca

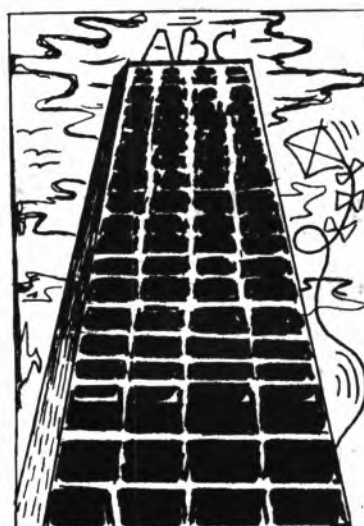
Condemna a la llibertat d'expressió inclou la crònica del judici feta per Carles Hèctor Hernández i Maria Teresa Sureda, el peritatge lingüístic dels articles denunciats realitzat per Antoni Artigues, Gabriel Oliver i Maria Conca, els articles de Jaume Sastre denunciats per Ventura Rubí, retalls de premsa, dibuixos i fotografies. El preu és de 700 pessetes; també hi ha un preu d'ajut de 1.000 pessetes. El podeu trobar a les llibreries de Ciutat o telefonant al 26 50 05.

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970)

III PART

Cada quinze dies a
L'ESTEL de Mallorca
(d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números
endarrerits, telefonau al
26 50 05

Gloses

Durant la Guerra Civil (VII)

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Quatre-cents projectils hi havia per sa lluita preparats, tots ells 'vien explotats, una bomba hi cauria. Encarregat hi havia per duu tot aquell control i a dins aquell redol allà ell se moriria.

Ell i el seu companyó trinxera allà cavaren, dins roques escuraren en petita distensió. Era el seu amagatò i en elles confiaven, ses dues roques juntaren amb sa gran explosió.

Ses vuit peces destrossades, es projectils explotats, cossos d'homes destrossats molts d'ells ja no alenaven. Aquest trist fet contemplàvem d'aquells companys tan garrits que havíem viscuts units, es fatal fet no esperàvem.

En aquell moment hi havia un combat de avions, allò feia esquerrufons des modo que es lluitaria. Mescherschmit compareixia amb tota velocitat i es rates, ben preparats, que de Rússia ell venia.

Quan un avió cremava que l'havien foradat amb paracaigudes penjat aquell pilot se tirava. Un dels seus el rematava amb ràfegues que li tirava per no esser identificat i així sa vida acabava.

Camions plens de gent nova se duia en es moment. En Líster era impotent, sa lluita estava a prova. No acceptava sa derrota allà a Serra Cavalls, emplantant bombes de mans tota arma anava a lloure.

Es mando nos ordenà de canviar de sector, allà a Coll de Narbó anàssim a descansar. Per poder-nos completar de ses baixes que tenguérem, ses esperances ho eren que hi havíem de tornar.

Era molt garrit llegir als diaris que arribaven que els nostres herois lluitaven i victòries 'conseguien. En Durruti era allí, que ell molt se destacà, an els feixistes causà desastres que no es pot dir.

Quan estàvem descansant un ordre nos arribà que ens 'viem de preparar en sentit determinant. Nosaltres, tots alarmats, qui ses ordes escoltàvem a ses peces carregàvem se pot dir ben escapats.

Els desplaçaments se feien quasi sempre en sa nit, burlàvem a s'inimic i els avions fent "cadena" nos feien menjar morena. Avions italians eren lo mateix de llamps preparats per tota brega.

A Coll de Narbó deixàrem amb aquell estol cobert, el personal era expert vengut ell de altres bandes. Per molts de pobles passàrem seguíem nostre camí, ningú de nostro sabí el sector a on anàvem.

Un escolta ens avisà que des camí fugiguéssim perque perill no tenguéssim per l'Ebre poder passar. Nos varen arraconar a davall ses oliveres, bona ombra feien elles, allà vàrem esperar.

No se va equivocar, bombes se li tiraria però no l'esbucaria, Mora la Nova cobrà. Aquell poble va quedar de fet ell ben esbucat, amb molt de mort enterrat que ja mai més alenà.

Després des gran bombardeig daren ordes de partir per dalt des pont passar-hi sense fer cap malaveig. An es front noltros cap dret 'gafàrem sa carretera, espanyada estava ella, clots de bombes en demés.

A dalt sa Serra Cavalls, allà molt de foc hi havia, s'emplaçament se faria un quilometre abans. S'angle de tir que alcanç per batre tot s'objectiu, vàrem obrir el foc viu castigant els de davant.

Quan estàvem disparant amb tota velocitat camions ben carregats prop noltros varen passar. Se varen arraconar sota grosses oliveres amb unes ordes severes per sa lluita poder entrar.

De seguida es presentà dotzena de avions amb bombes de dimensions a dalts d'ells descarregà i varen ocasionar ben fatal destrucció d'homes i de camió, gros desastre va passar.

Nosaltres vàrem pensar que per nosaltres venien, ben molt nos assustàrem per estar a prop d'allà. No nos vàrem aturar es nostre foc rabiós, era moment perillós, sa lluita vàrem 'guantar.

Després de hores passar una orde arribaria que es foc de s'artilleria bé s'havia d'aturar. Anàrem a descansar després de sa gran jornada que havia estado sobrada, tanta metralla envià. Ω

DIADA DE TOTS ELS SANTS Epitafis i darrers moments

"Del vostre costat la mort m'aparta; / inexorable llei dels humans. / Jo us vaig anar davant. / Al capdavant, però, / no trigarem a trobar-nos junts. / Digau, per vostra vida i pel meu somni: / ¿No fou el viure nostre una delícia? / Pregui per mi el qui per la meua tomba passi, / i pagui a l'amistat la fe jurada." ("Epitafi per a ell mateix", d'Ibn al-Zaqqāc, poeta arabigoandalusí de la ciutat d'Al-Balansiga, València, segle XII.)

"Quan ja seré cobert sota els amarants, / si el meu esperit resuscitat, / en la llum perdura, / tant de bo pugui revivre en el cant ardent / d'un tord al cim d'una alzina, / sobre un turó!" (Antoni Perbosc, poeta occità, s. XIX-XX, traduït de l'occità.)

"Alça't, desesperació meua! Aixeca't, mort meua! Lleva't, or meu, mort meu, camell meu, protector meu! Oh cos estimat, curull de llavor, alça't." (Dones plorant un mort, en *Mountolive. Quartet d'Alexandria*, del novel·lista britànic Lawrence Durrell.)

"No m'espanta aquesta mort (afusellament): la crec digne coronament de la meua vida i la prefereixo a una altra de vulgar i corrent... A més, així ja no veuré coses que m'apenarien en extrem." (Paraules de Manuel Carrasco i Formiguera, democrata-cristià català i catòlic màrtir, assassinat a Burgos per ordre de la dictadura terrorista d'en Franco, aliada dels nazis.)

"... vetllada de silenci, tendresa de mort, vetllada per tu, mon fill i soldat meu, en tant que allà dalt els astres passaven en silenci, i uns altres devers l'Oest s'enfilaven insensiblement; suprema vetllada per tu, fill valent (no et vaig poder salvar, tan matiner fou ta mort, viu t'estimí, fidelment t'envoltí de totes mes sol·licituds; crec que tornarem segurament a veure'ns); i quan se n'anaven les darreres ombres de la nit, just al moment que l'alba neix, vaig embolicar mon camarada dins la flassada, el seu cos ben enrotllat, arplegada la manta acuradament sota el cap i els peus, i allí banyat en el sol naixent, disposití mon fill dins la seva fossa, la seva fossa toscament oberta. ("Una estranya vetllada transcorreguda en un camp de batalla", durant la Guerra Civil als Estats Units, Walt Whitman, 1819-92.)

"Aquesta gràcia de la terra / no creguis que amb la mort hagi acabat." (Epitafi a la tomba de Josep Maria de Sagarra, escriptor català, s. XX.)

"Damunt la pedra antiga difícilment llig / "SE(NY)OR JESU-CRIST" I un "ANI(M)A" desxifr. / "EN EL ME(S) D'ATIR" "ES D(OR)MI LEUKIO(S)". / L'esment de la seva edat "VIS(QUÉ)", / Les lletres kappa i zeda m'indiquen que es dormí molt jove. / Llig la part més feta malbé "(E)RA... ALEXANDRI". / Després segueixen tres línies molt mutilades; / però tot i això puc desxifrar certs mots com (NOSTRES LL(A)GRIMES", "PENA", una altra vegada "LLA-GRIMES" i "(DO)LOR DELS SEUS (A)MICS". / Segons sembla fou Leukios molt estimat. / Durant el mes d'Atir es dormí Leukios." ("En el mes d'Atir", 1917, Konstantinos Kavafis, poeta hel·lènic.)

"És el final, però per a mi, el començament de la vida." (Darreres paraules de Dietrich Bonhöffer, pastor luterà, abans d'esser penjat pels nazis a l'abril de 1945.)

"Lliure per fi. Lliure per fi. / Gràcies Déu totpoderós, car finalment sóc lliure." (Epitafi de Martin Luther King, 1929-68.)

Fons de documentació Ω

Freedom
Spanish optative
No more imposicion of spanish
spanish volunteer and optative

We are in Europe
We wont english or german
better than spanish

In Spain, spanish
In Mallorca, catalan

Llibertat
Castellà optatiu
No a la imposició del castellà
Castellà voluntari i optatiu

Som a Europa
Volem l'anglès o l'alemany
millor que l'espanyol

A Castella, castellà
A ca nostra, català

Freiheit
Spanisch optativisch
Wir sind gegen die unterrischt
der Spanisch

Wir sind in Europa
Wir Wolen besser Deutsch
oder Englisch als Spanisch

In Spanien, Spanisch
In Mallorca, Katalanisch

Els acudits d'en Balutxo

SABEU EL DARRER DE L'ESTEL?

Na Maria Antònia Munar va escriure al Ministeri de Cultura (un misteri que perdura) exigint una solució definitiva al problema dels "bous de Costitx". Al cap de vuit anys, ha rebut la resposta de Madrid: *Señora, parece mentira que se haya dirigido a este Ministerio de Cultura. Para un tema de bueyes debe escribir al Ministerio de Agricultura y Ganadería.*

ΩΩΩ

Això és un periodista que aparca el cotxe davant de l'Audiència. S'hi acostava un policia i l'adverteix: *No pots aparcar aquí. Han de venir a declarar en Gilet, en Berastain i en Canelles.* El periodista replica: *No passi ànsia, tinc el cotxe assegurat contra robatori!*

ΩΩΩ

Això és en Ribas de Reina que arriba a Lluç tot suat. Veu una pica d'aigua i se n'hi va a beure. Un freret que llegeix el breviar el veu i l'adverteix:

- No begueu d'aquesta aigua, mestre, que és molt verinosa.
- A mi me habla en cristiano que estamos en Espana!
- Nada, hombre, le desia que está muy fresquita y muy buena.

ΩΩΩ

En Pere Sampol va a una discoteca. Veu na Catalina Cirer i, tot cortès, li demana: *Vols ballar?* Ella contesta que no. *I això?* -demana Sampol-. Na Cirer replica: *No, "això" tampoc no ho faig.*

ΩΩΩ

En Màtignes li demanà a Tòfol Soler: *escolta, tu saps que vol dir la paraula francesa "pourquoi"?* Perquè -respon Tòfol-. *Homo* -diu Màtignes- *perquè vull saber-ho!* -Ω

Notes culturals

La cap de promoció d'Iguana Teatre, amb seu al carrer de la Ventada, 27, del Molinar, ens comunica que estrenarà la seva darrera obra, *Mesura per mesura* de William Shakespeare, el dia 3 de desembre al Teatre Principal de Ciutat.

L'Ateneu Barcelonès i l'editorial Oikos-Tau presentaren el passat dia 17 d'octubre *Les normalitzacions reeixides*, de Bernat Joan i Marí, i *Parlar bé*, de Jaume Corbera. Va presentar l'acte na Maria-Lluïsa Pazos, directora de la col·lecció "La Busca".

L'Ateneu Barcelonès i l'editorial Oikos-Tau també presentaren el passat dia 31 d'octubre el llibre titulat *El sentiment monàrquic del poble català*, de Josep Prim i Serentill. Després de la presentació hi va haver un debat entorn del tema "República versus monarquia" amb la intervenció de l'autor del llibre, la senyora Maria-Lluïsa Pazos, el molt honorable senyor Heribert Barrera, el senyor Carles Fisas, el senyor Eduard Moreno i el senyor Bernat Castany. Els dies 1 i 2 de novembre l'humorista gallec Moncho Borrajo actuarà a l'Auditori de Ciutat a les 22 hores.

M a l l o r q u í !
La llengua catalana, pròpia de les illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

L'any trenta-set

Escandell

L'any trenta-set me trobava encara un al·lot, sa talent molt molestava a Mallorca a tot indret.

Poca feina i poc menjar era el que llavors hi havia, qui millor pot recordar el qui gana passaria.

Jo, amb sa roda anava a cercar pa ben envant, a on n'hi havia anava o partia caminat.

Amb sa senalla penjada al manillar de sa roda, feia llarga caminada pitjant roda que redola.

Pòrtol i sa Cabaneta i també Santa Maria a cercar pa cada dia ràpid amb sa bicicleta, a Esporles no n'hi havia.

Jo record perfectament de qui menjava garroves, hi havia poques coses que per menjar fossin bones, per llevar bé sa talent. Ω

Recorda!!!

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent. El país ho necessita.

Escola de campions?

Vicenç de son Rapinya

A un diari de Ciutat som llegit un titular el qual sembla un acudit d'aquells tan dolents que hi ha. En lletra negra i de motlle deia aquest enunciat: "ESCOLA DE CAMPIONS" i afegia que el CIDE ahir horabaixa... deu plantilles presentà. Ben mirat tenen raó i saben treballar l'ingenuïtat a l'hora de consultar la taula classificatòria tot començant per davall. Ω

Perillosa carretera!

ES GALL

"Diumenge arraconaré tots els meus vestits de gala; ja no hi ha cosa més mala que dur dol dels qui vols bé." (Cançó popular)

Per Mallorca se paseja una ona de deshonra; la desgràcia els cors trosseja, quan la follia els mareja i surt a camí la mort.

Tallant aire i carretera com una punta de dard, cotxes fan boja carrera, com si deixar una filera de cadàvers fos un art.

Ferralla torçada i ossos aglapits dins els rostolls! Allà romanen els ossos esmicolats en mil trossos, pegant de cap com els bolls!

Gats de droga i bogeria, molts humans, perdent el quest, són un perill en la via... Què pots fer tu, si un bon dia el que ve d'enfront t'envest?

I si tranquil, a la lluna, vas pel Marítim Passeig i una palmera ninguna et cau damunt i t'engruna i si t'he vist no te veig?

I després de tot sols manca que al pacífic ciutadà li caigui sobre una branca o, en passar per Vilafranca, un camió el deixi pla.

Farem ben mala barrina, si volam com un correu; el que val no és la benzina, és la fe del qui camina, encara que vagi a peu. Ω

EPIII

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
Adreça.....C.P.....
Població.....Tel.....
C.I.F.....

M'interessa una subscripció ANUAL 3.000 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Apartat de Correus 124 07600 s'Arenal de Mallorca

G GRUPO IGANTE

DIRECCIÓ

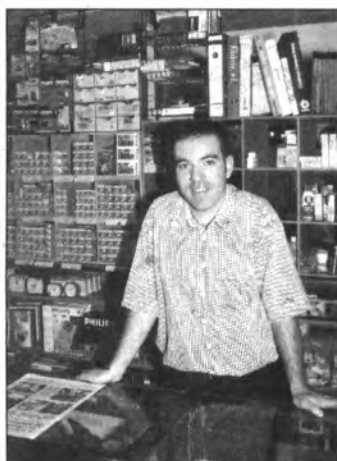
Ofertes Tot a 100 del 25/10 al 10/11

Natilles de xocolata Danone pack-2
 Patés de carn Tarradelles 125 gr
 Braços Mildred, sucre, cacau, maduixa 200 gr
 Magdalenes rodones "Casado"
 logurts Chamburcy pack 4
 logurts La Lechera pack 2
 Xocolata Torras extrafi amb llet o negra 125 gr
 Caçau Torras bossa 180 gr dues unitats
 Espècies McCormic
 Tonyina en oli Isabel
 Tonyina clara Albo amb salsa coventona
 Xampinyó laminat Bajamar 320 gr
 Calamars Cabo de Peña en salsa americana
 Sardinetes Cabo de Peñas 7/10 peces
 Musclos Palacio de Oriente
 Patates fregides Rosdor 170 gr
 Menjar per a moixos Kitekat 400 gr
 Menjar per a moixos Felix sec 300 gr
 Torró xocolata cruixent Bona Sera 200 gr
 Crespells variats El Profeta 400 gr
 Pa estalvi Panrico 475 gr
 Menjar per a cans Bajel 800 gr
 Mongetes trossegades Frudessa 400 gr
 Xitxeros Frudesa 400 gr
 Espinacs Findus 400 gr
 Melicotons en almívar Anabel 1 kg
 Ybarra Ketxup 450 gr
 Pipes girasol Capó 250 gr
 Cacauet Xumbo Rep. fregit 250 gr
 Vi Brick 1 litre Bajel negre, rosat, blanc
 Aigua de Vichy Catalan 1 l
 Sucs Zumley Brick 1 l
 Bio Solan multifruïtes
 Schweppes col. 2 l

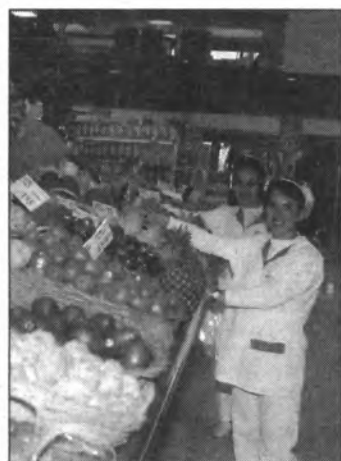
PEIXATERIA

ELECTRODOMÈSTICS

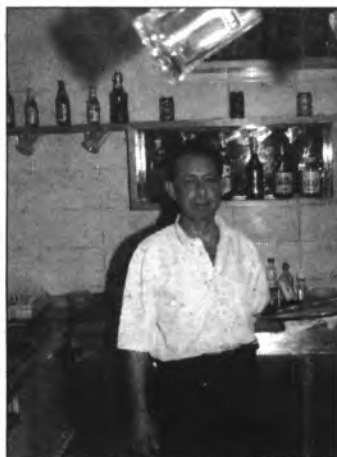
FRUITERIA

CARNISSERIA

CAFETERIA

XARCUTERIA

PASTISSERIA

Xarcuteria

Cuixot dolç Argal 840 ptes/kg
 Cuixot salat Casademont 1.550 ptes/kg
 Mortadela Palma 345 ptes/kg
 Xoriç Revilla 985 ptes/kg
 Formatge Labrador negre 795 ptes/kg
 Formatge Maó La Pagesa 895 ptes/kg

Peixateria

Gamba Arcos 1.715 ptes/kg
 Anelles de calamar 650 ptes/kg
 Filet de lluç 450 ptes/kg

Plantes

Cossiòl de test 100 ptes
 Plat de test 100 ptes
 Ramellers de temporada 100 ptes

A GIGANTE, L'ESPEREN GRANS PROFESSIONALS DE L'ALIMENTACIÓ PER OFERIR-LI LA MILLOR SELECCIÓ D'ARTICLES NACIONALS I D'IMPORTACIÓ

OFERTES VÁLIDAS TRET D'ERROR TIPOGRÀFIC O ACABAMENT D'EXISTÈNCIES, DIRIGIDES A CONSUMIDORS FINALS, PER TANT EL GRUPO GIGANTE ES RESERVA EL DRET A FIXAR LA QUANTITAT MÀXIMA DE COMPRA PER ARTICLE ALS NO CONSUMIDORS FINALS.

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels Mallorquins • Editor i director: Mateu Joan i Florit • Col·laboradors: Jaume Sastre i Font, Mateu Sastre i Joan, Climent Garau i Salvà, Miquel López i Crespi, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jaume Tallaferro, Tomeu Mestre, Josep Palou • Dipòsit Legal: PM-473-80 • Maquetació: Documenta Balear • Impressió: OMNI • Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal (Palma) • Telèfon, contestador i fax 26 99 41 • Telèfon, contestador: 26 50 05.